

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Knaflava ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knaflava ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din, Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Nova vlada pod predsedstvom drja. Milana Srškića

Ministrski predsednik in zunanji minister dr. Voja Marinković, ki že precej časa boleha, je dne 2. t. m. podal ostavko. Po parlamentarnih običajih je obenem podala isto ostavko celokupna vlada.

Njegovo Veličanstvo kralj je ostavko sprejel in poveril sestavo nove vlade dosedanjemu ministru za notranje posle, drju. Milanu Srškiću. V soboto je bila nova vlada že zaprisežena. Sestavljena je tako, da je:

predsednik ministrskega sveta dr. Milan Srškić, minister na razpoloženju in narodni poslanec;

minister brez portfelja dr. Albert Kramer, minister na razpoloženju in narodni poslanec;

minister za socialno politiko in narodno zdravje Ivan Pucelj, minister na razpoloženju in narodni poslanec;

minister brez portfelja dr. Hamdžija Karamehmedović, senator in bivši minister;

minister za prosveto dr. Dragutin Kojić, minister na razpoloženju in narodni poslanec;

minister pravde dr. Ilja Šumenković, bivši stalni delegat pri Društvu narodov in narodni poslanec;

minister brez portfelja Boža Maksimović, minister na razpoloženju in narodni poslanec;

minister za promet inž. Lazar Radivojević, minister na razpoloženju in narodni poslanec;

minister za kmetijstvo Juraj Demetrović, minister na razpoloženju in narodni poslanec;

minister za vojsko in mornarico armijski general Dragomir Stojanović, minister na razpoloženju;

minister za finance dr. Milorad Djordjević, minister na razpoloženju;

minister za telesno vzgojo dr. Dragan Kraljević, minister na razpoloženju in narodni poslanec;

minister za gradbe dr. Stjepan Skulj, minister na razpoloženju;

minister za šume in rudnike Viktor Pogorenik, minister na razpoloženju in narodni poslanec;

minister za zunanje posle Bogoljub Jeftić, minister dvora;

minister za notranje posle Živojin Lazić, ban vardarske banovine;

minister za trgovino in industrijo Ivan Mohorič, narodni poslanec.

Resortna ministrstva so, kakor kaže sestava nove vlade, z malimi izjemami ostala v rokah dosedanjih ministrov. Minister dr. Kramer je izročil ministrstvo za trgovino in industrijo svojemu dosedanjemu pomočniku Ivanu Mohoriću, da se bo lahko še bolj posvetil splošnim državnim poslom. Iz enakega razloga je zapustil svoj resort tudi minister Boža Maksimović. Obema bodo poverjeni posebni posli ministrskega sveta. Novi kabinet predstavlja politično ojačeno vlado, ki se bo s podvojeno silo lotila reševanja političnih in gospodarskih vprašanj.

Denarna zmeda

Kamor se človek okrene, povsod isti pogovori o denarju. Vlagatelji tožijo in kolnejo, ker jim hranilnice ne izplačujejo njihovega naloženega denarja in imajo zaradi tega zvezane roke za kupčevanje in včasih veliko škodo. Samo en primer naj navedemo od tisočev: Revni vdovi je pogorela lansko jesen hiša. Zavarovalnica je dala v hranilnico, da je bila brez skrbi pred tatovi. Pozimi se je zmenila s podjetnikom, da ji postavi nov dom. Aprila je že pričel graditi. Prve tedne je še dobivala vdova potreben denar iz hranilnice, pozneje pa so ji rekli, da ne more več dobiti, ker nimajo denarja. Ženska je zajokala: «Kam ste dali moj denar?» Vse pojasnjevanje uradnikov je ni moglo pomiriti. Ko je odhajala, je zaklicala: «Niti enega dinarja ne dam več v hranilnico!» Sličnih zakletov je polna dežela. Nezaupanje v varnost vlog se širi od človeka do človeka kakor kužna bolezen.

Kdor hoče najti zdravilo za kakšno bolezen, mora najprej vedeti, kaj jo je povzročilo. Če zasledujemo sedanjo denarno zmedo do njenega početka, vidimo, da sežejo njeni prvi znaki v lansko poletje. Takrat so začeli neki črnogledneži spravljati svoj denar čez mejo v strahu pred prevratom v naši državi, kakor so širili zlobne vesti sovražniki naše Jugoslavije doma in preko meje. Ko je naše državno oblastvo videlo, da je ta val nezaupanja zavzel že prevelik obseg, je

zaprl z zakonom pot denarju preko meje. Sovražniki pa so še ojačili svoje zlobno delo. Zal so se našli tudi pri naš v Sloveniji takšni obžalovanja vredni pomagači sovražnikov naše države, ki so širili vesti o nevarnosti za denar. Kako nerazsodni so bili naši ljudje, ki so nasledili njihovim besedam! Denar, ki je bil varno spravljen v hranilnici, so nesli domov, kjer je izpostavljen tatovom, mišim in ognju. Nihče pa ni pri tem

premisli, da bi mu propadel denar doma prav tako kakor v hranilnici, če bi pričela njegova vrednost padati. Nekateri dvigatelji vlog so kupili za dvignjeni denar po pretirani ceni zemljo ali druge vrednote, večina pa tišči denar doma. Pisec tega članka je bil sam navzoč, ko je nedavno prišla v neko hranilnico stara ženska iz hribov in dvignila svojih trdo prisluženih 4000 Din. Ko ji jih je blagajnik izplačal, je vprašala ženo, čemu ji bo denar. Ona je nekaj časa menčala, da bo kaj kupila, nazadnje pa je dala nazaj ves znesek: «Hotela sem le videti, če je res moj denar izgubljen, kakor so me strašili. Sedaj pa vidim, da so mi lagali in vam vračam denar spet v shrambo. Varnejši je pri vas!» In je nazaj naložila ves znesek.

Od te ženice se naj učijo oni malodušneži, ki tiščijo nespametni svoje bankovce doma. Pomislijo naj, da je njihovo početje zločin nad domovino in spravlja sosede na boben. Nujna posledica stiskanja denarja doma po nogavicah je pomajkanje gotovine v denarnih zavodih, ki si bodo morali pač pomagati s tem, da bodo prodajali dolžnikom posestva. «Jih bomo pa poceni kupili», se veselijo tisti, ki imajo denar doma. Prezgodno veselje! Če bo padlo sosedovo posestvo v ceni, bo tudi tvoje in ne boš imel od vsega svojega varčevanja ničesar drugega nego mnogo zemlje in mnogo dela pa mnogo izgube, ker zemlja ima vrednost le, če jo kmet obdeluje.

Nespametni so tisti, ki mislijo, da ima hranilnica njihov denar spravljen v blagajni. Kaj nič ne pomislijo, odkod naj jemlje zavod denar za obrestovanje vlog. Kam zakoplje moder človek svoj zaklad? V zemljo! Prav tako ravna naše hranilnice, ki posojujejo vloženi denar kmetu, kjer je najbolje hranjen. Danes dolžni kmet sicer težko plača obresti, toda vendar je najbolj zanesljiv plačnik. Vodstvo naših hranilnih zavodov je v rokah trdnih gospodarjev, ki jamčijo z vsem svojim premoženjem za vloženi denar.

Kogar vse to še ni prepričalo, da je nespametno držati denar doma, naj pomisli, da je bilo celo ob žigosanju denarja po vojni bolje imeti denar v hranilnici kakor v rokah. Tedaj so odtegnili od denarja eno petino, od vlog v hranilnicah pa niti pare ne. Eno je nepobitno dejstvo: Dinar je trden in bo tak ostal kljub zlim govoricam sovražnikov.

Stara pesem na novo vižo

Tam nekje v švicarskih gerah so imeli protestantskega župnika ali pastora (po našem pastirja), ki si je ob nastopu službe sestavljal prav lepe pridige za vseh 52 nedelj v letu. Ko je prvo leto pridigal, so verniki vsako nedeljo z zanimanjem poslušali in pretehtovali njegove besede. Vsakogar sodba je bila: «Dobro je povedal, kakor še noben pred njim. Prav ima!» Leto je hitro pri koncu, pa so bili verniki radovedni, kakšne bodo v drugem letu pridige. Prav napeto so zato prisluhnili prvo nedeljo v novem letu. Zdelo pa se jim je, da slišijo le ponavljanje prejšnjeletne pridige; pridige zato niso več hvalili. Nekaj nedelj so še bili radovedni na pastorjevo pridigo, a kmalu so spoznali, da so pridige take, kakršne so bile na enake nedelje prejšnjega leta. Nekaj časa so se jezili, potem pa so imeli največje ve-

selje s tem, da so že vnaprej uganili, kaj jim bo gospod pastor to in to nedeljo povedal.

Tako je izgubila celo sveta in resna beseda zaradi večnega ponavljanja svojo moč in verniki so venomer dremali pri pridigi. Pa je potožil gospod pastor svojemu sobratu v sosednji župniji, kako mu verniki dremlejo pri božji besedi. «Kako dolgo jim pa že pridiguješ iste pridige?» ga je vprašal sobrat. Ko mu je pastor odvrnil, da šele deset let, se je sosed na ves glas zasmel in poučil pastora, da mora začeti z novimi pridigami. «Konec naj ostane enak», mu je svetoval, «le besede morajo biti druge». Pastor je ves hvaležen ubogal njegov nasvet, in glej čudo, nihče ni več dremal med njegovo pridigo.

Prav na to zgodbo smo se spomnili, ko smo zadnje čase slišali in čitali neke hudo resne in

ogorčene pozive in govore, ki naj branijo največjo človeško svetinjo — materin jezik. «Kaj je res naš jezik v nevarnosti? Kdo mu pa kaj hoče?» se boste vpraševali in si vihali rokave, da se postavite v bran za svoj jezik. Saj to je prav tisto, da nihče ne pove, odkod proti nevarnosti. Ne pove pa zato tega nihče, ker tega povedati ne more, saj v naši državi sploh ni sovražnika slovenstva. Če primerjamo vlogo slovenščine pred ujedinjenjem in danes v naši s toliko krvjo odkupljeni Jugoslaviji, moramo kar naravnost povedati, da je tisti, ki danes govori o zatiranju in zapostavljanju našega jezika, grd hujška. Ne le, da se vrši, kakor ve vsakdo iz lastne izkušnje, vse uradovanje v naši banovini v slovenskem jeziku, tudi vsa mesta do najvišjega predstavnika oblasti, bana, so zasedena po domačih ljudeh in v Beogradu imamo celo tri ministre. Kdor je pred vojno izkusil, kako so zapostavljali naš jezik po vseh uradih in niso pustili preprostega človeka, delavca in kmeta pred nemškega oblastnika, ki je gledal na našo slovensko rajo kakor turški paša, tisti ve ceniti svobodo, ki jo je doseglo slovenstvo v naši Jugoslaviji. Danes mora vsak trezen človek priznati, da imamo Slovenci v okviru jugoslovenske državnosti popolno jezikovno in prosvetno svobodo. Ti lažni borivci za slovenstvo naj pogledajo preko naših državnih mej, kjer se še dandanes teptajo najenostavnejše naše pravice. V naši državi pa so taki borivci podobni klavrnemu španskemu vitezu Kišotu, ki se je boril z mlino na veter, ko ni našel pravega sovražnika.

Borba proti sovražnikom slovenstva ni prav nič drugega kakor nov napev stare pesmi o nevarnosti za vero. Nekaj let so razni sovražniki napredka v naši deželi držali svoje pristaše na uzdi z bojnim krikom: Katoliško ljudstvo, v boj za svetinje naše vere! Ko pa tega strahotnega sovražnika naše vere le ni bilo od nikoder in se je nasprotno celo pokazalo, da je položaj katoliške cerkve v Jugoslaviji tako ugoden kakor daleč na okrog ne v nobeni drugi državi, se je začela njihova vojska razhajati in godrnjati nad svojimi zapeljivimi vojvodi, ki so jim kradli s svojim namišljenim sovražnikom dragoceni čas, katerega so drugi narodi uporabili za napredek.

Da bi bila pri nas vera v nevarnosti, tega si danes nihče ne upa trditi, ker bi mu tudi nihče ne verjel, kdor zna gledati in misliti. Zato so isti ljudje, ki so nekdanj v svoje strankarske spekulacije zlorabljali vero, sedaj izmislili, da je v

nevarnosti slovenski jezik. Povedali smo že, da te nevarnosti nikjer ni in da je slovenstvo postalo varno šele, odkar smo se Slovenci s Hrvati in Srbi združili v skupno državo, našo narodno Jugoslavijo. Klici o nevarnosti za slovenstvo so prav tako hinavski in hujškaški, kakor so bili nekdanj klici o nevarnosti za vero. Zato jim noben razsoden človek ne bo nasedel. Nasedel pa jim bo tem manj, ker se vsi starejši ljudje se dobro spominjajo, kako malo pri srcu je bila nekdanj slovenska stvar baš tisti družbi, ki bi se danes rada kazala, kako zelo skrbi zanjo. Saj so celo našo slovensko zastavo hoteli predrugati tako, da bi ne bila več slovanska!

Kakor so nekateri ljudje nekdanj skušali zlorabljati verske občutke našega ljudstva, tako bi sedaj radi zlorabljali njegovo globoko ljubezen do njegovega jezika. V resnici pa jim ni bilo ne takrat do vere in jim ni sedaj do slovenstva. Oboje jim je le sredstvo, da bi zanašali razdor in nezaupanje med prebivalstvo ter napeljevali vodo na svoj mlin.

To pa se jim ne bo posrečilo. Ljudstvo jih že predobro pozna in jih še vsak dan bolj spoznava. Zato se v vedno večjem številu odvrta od njih in jasno vidi, da je tudi njihovo hujškanje o nevarnosti za slovenstvo in slovenski jezik le stara pesem na novo vižo.

Pomagajte jih rešiti

Gluhonemnica v Ljubljani je razglasila: «V gluhonemnico v Ljubljani se sprejmejo ob pričetku šolskega leta 1932./1933. gluhonemi otroci na prošnjo roditeljev ali njih namestnikov. Pogoji za sprejem v zavod so: gluhonemost ali toliko stopnja gluhosti, da se otrok v splošnem ne more naučiti glasovnega govora; izpolnjeno sedmo in še ne prekoračeno deseto leto življenja, primerna telesna zmožnost in sposobnost za izobraženje. Od sprejema so brezpogojno izključeni bebasti, slaboumni in božjastni otroci. Sposobnost za izobraženje se dokaže s posebno preizkušnjo, ki jo je prebiti v zavodu. Dan in ura preizkušnje se bo razglasila ob svojem času. Gojenci, katerih starši so zmožni plačevanja, morejo za dobo svojega izobraževanja dobivati stanovanje in hrano v zavodu proti plačilu zneska, da ga določi banska uprava sporazumno s starši. Če se dokaže uboštvo, se preskrbovalni stroški lahko znižajo ali sploh izpregledajo. Prošnje za prijem k pouku ali za sprejem notranjih gojencev v zavod naj se vložijo do 31. julija t. l. pri ravnateljstvu gluhonemnice v Ljubljani.»

Mnogo je takih staršev v naši banovini, ki imajo gluhoneme otroke ter jih tare skrb, kako se bodo prerinili reveži skozi življenje. Niti ne vedo ne, da imamo v Ljubljani šolo, ki vzgoji te nesrečnike in jih nauči raznih obrtov, da si lahko služijo svoj kruh.

Vzemimo za zgled nadarjenega dečka, ki je po legarju v tretjem letu starosti popolno oglušil in v nekaj mesecih povsem onemel, ker ni več slišal govorice. Mati je bila revna dninarica, zato se je obrnila na župana, naj bi spravil sina v gluhonemnico. Župan jo je pa zavrnil, češ, da

občina nima denarja, da bi plačevala zanj. Tako je ostal otrok brez izobrazbe in se potika po materini smrti kot reva po svetu.

Kdo je kriv, da ni prišel v gluhonemnico? Župan, ki ni vedel, da se revni gluhonemi otroci brezplačno sprejmejo v zavod. Kdor ima takega otroka, naj gre na občino, da mu napravi takoj prošnjo za sprejem. Kdor ve za takega takega otroka v starosti od sedmih do desetih let, naj opomni starše na razglas gluhonemnice. Staršem, otroku in vsemu narodu bo napravil s tem veliko uslugo. Pravico do sprejema ima vsak drugače zdrav gluhonemi otrok iz vse naše banovine.

Politični pregled

Glavno vprašanje preteklega tedna je bila še vedno ureditev reparacij. Nemčija je silovito napadala dosedanj način plačevanja in kakor vse kaže, se ji bo navsezadnje le posrečilo, da se bo iznebila svojih dolgov, izhajajočih iz izgubljene vojne. Kakor znano, bi bila morala plačevati odškodnino državam zmagovalkam do leta 1988. in bi v tej dobi plačala skupno več ko 100 milijard zlatih mark (1300 milijard Din). Zaradi nesložnosti držav upnic in splošne gospodarske krize je postala ta vojna zadolžitev Nemčije nevzdržna. Namesto reparacij namerjajo sedaj vele-sile ustanoviti sklad za pomoč manjšim evropskim državam. V ta sklad bi morala Nemčija v desetih letih plačati skupno 5 do 7 milijard zlatih mark. Nemčija ponuja v ta namen le 2 mili-

Gustav Strniša:

Ljubezen in strast

Rezina smrt je pač najmanj bolela Hrastarjevega Boštjana. Da, on je bil zadovoljen, da je deklet umrlo. Tako je bil rešen vsake odgovornosti in sitnosti. Treba mu ni bilo skrbeti ne zanjo ne za otroka. Vedel je, da bi Polde ne odnehal, če bi Reza živela, in bi moral on, Boštjan, plačevati zanjo in za otroka.

Zdaj se je pa vsem skupaj ognila.

Boštjan se je šel takoj spet ženit k Cilki, ki je imela vse že pripravljeno.

Cilka ga je prej še kolikor toliko trpela. Zdaj se ji je pa kar zagabil, ko je spoznala, da ga ni niti najmanj zresnila smrt uboge sirote. Pa mu ni mogla pokazati drugega kakor svoj prezir, za katerega se je Boštjan toliko briga kakor za lanski sneg. Besedo je imel pač stari Trojan in ta je ostal pri obljubi. Sklenili so, da napravijo poroko po veliki noči.

Polde in Boštjan se dolgo nista srečala. Polde se je Hrastarjevega ogibal. Nekoč sta pa vendarle skupaj zadela. Kakor ris se je pognal Boštjan proti Poldetu. Hotel ga je preteptati.

Polde je zbežal, ker mu ni dišal spet ričet, na katerega je komaj nekoliko pozabil.

Pa ga je pričel Boštjan zmerjati:

«Slepa ciganska! Ti boš mene z nožem zavoljo tiste tvoje mutaste vlačugarice, nad katero sem se pijan izpozabil! Le pridi mi pred oči! Bova že pregledala svoje račune!»

Polde je škripal z zobmi. Dvignil je pest. Oči so se mu divje svetile. Ze se je hotel obrniti in se pogreti v Boštjana, pa se je premislil. Kakor iskra se je vnela v njem spet nova misel na maščevanje, ki jo je zanetil Boštjan sam s svojimi besedami. Toda rekel ni ničesar. Odhitel je proti županovim in pričel delati kakor vedno. Misel, ki se je v njem pojavila, ga pa ni zapustila, vedno jasnejša je postajala in Polde je bil še bolj zamišljen kakor doslej.

Zavladala je soparna poletna noč. Nebo je bilo jasno. Zvezde so nizko visele, da bi jih človek kar klatil.

Pozno je že bilo, ko se je nekdo počasi plazil proti Hrastarjevemu gumnu. Bil je Polde. Popoldne je begal po polju, mislil na nesrečno Rezo in na zaničevanje zlobnega Boštjana. Ni se mogel potolažiti. Glasno se je jezil nad njim, ki ni samo posilil njegove ljubljene, temveč še po smrti ni prizanašal njenemu spominu. In tedaj je zakričal v poletni dan tako glasno, da se je sam prestrašil svojega glasu in se boječe ozrl, če ga kdo ni slišal: «Berač boš, berač kakor jaz! Gorečega petelina ti spustim na sleme vaše hiše. Tvoj stari je ni zavarova, ker je prevelik skopuh. Pa naj vama vse pogori!»

In zvečer je že odšel izpolniti svojo grožnjo. Zvezde so mirno sijale nad vasjo. Mežikale so mu, kakor bi ga hotele svariti.

Požigalec pa ni videl zvezd. Ogenj divje jeze je čutil v sebi in ta žar je preslepil vse druge plemenite misli.

Ko je došel do skednja, je potegnil iz žepa pest slame in perišče smole, ki jo je nabral popoldne po smrečju. Podložil je smolo pod slamo in vse skupaj zbežal v špranjo pri vratih. Prasknila je beglica in obliznila slamo. Naslednji hip je dosegel plamen slamo na skednju, ki se je takoj vnela. Goreči petelin je zaprhtal in hušknil z gumna na hišo, ki je stala takoj zraven. Požigalec je izginil v noč.

Stari Hrastar je prvi opazil požar skozi okno. Takrat je pa že gorela hiša, ki je bila s slamo krita.

Starec se je tisto noč slučajno prebudil in pogledal okoli sebe. Čudno se mu je zdelo, da je bilo zunaj tako svetlo. Opazil je, da je skedenj že skoro uničen. Takoj je vedel, da mu gori streha nad glavo. Zbudil je sina in hitel klicat sosedo.

Potem je legel v travo pred hišo in gledal ogenj. Drugi so spravili iz staje živino. Starec je ni premaknil. Samo mrmral je in otožno strmел v plamene, ki so uničevali dom, ki si ga je postavil pred tridesetimi leti.

Trdosrčni starec je začutil, da trpi. Nikogar ni ljubil razen sina in svojega doma. Zdaj so pa ta dom uničevali brezobzirni plameni. Skakljali so po strehi, plesali, kakor bi ga zasmehovali, in se spajali v žareči jezik, ki je sikal kvišku.

Ljudje so se zbrali pač prekesno, saj je Hrastar sam prepozno opazil ogenj. Njegova domačija pa je bila za streljaj oddaljena od drugih.

jardi. Prihodnji teden bo, kakor kaže, prinesel rešitev tega važnega vprašanja.

V Nemčiji bi bilo skoraj prišlo do državljanske vojne. Bavarci se nočejo slepo pokoriti odredbam berlinske osrednje vlade, ki je zopet dovolila hitlerjevcem popolno svobodo političnega delovanja. V zvezi s tem se po vseh večjih nemških mestih in industrijskih središčih dogajajo spopadi med hitlerjevci in komunisti, ki terjajo vedno več mrtvih in ranjenih.

Franciji je pretela zaradi neugodnega poteka lozanskih pogajanj vladna kriza, toda predsedniku vlade Heriotu se je posrečilo, da jo je odvrnil in prepričal politične nezadovoljneže o potrebi složnega nastopa francoskih političnih strank v sedanji resni dobi.

Naša sosedna Avstrija je po dolgotrajnem mednarodnem dobila posojilo 300 milijonov (1 šiling je Din 7-50). Ta znesek pa ne bo prišel v dobro avstrijskemu ljudskemu gospodarstvu, ker mora Avstrija skoraj 200 milijonov šilingov porabiti za kritje lanskega proračunskega primanjkljaja. Posojilo je bilo dovoljeno pod tako težkimi pogoji, da si jih vlada v celoti ni upala izdati javnosti.

Rumunija stoji pred volitvami. Na krmilo je spet prišla kmetska stranka, ki bo po vsem videzu tudi po volitvah obdržala v rokah državno krmilo. Gospodarske težkoče v državi so dosegle svoj višek.

Med Rumunijo in Poljsko je nastala rahla napetost, ker je baje Poljska brez vednosti svoje zaveznice Rumunije podpisala z Rusijo pogodbo o nenapadanju.

Po vesteh iz Albanije se širijo tam vedno večji nemiri in neredi, ki so posledica naraščajoče mržnje zoper italijansko zasedbo. V selu Babici v valonskem okrožju sta bila te dni ubita dva fašista, za kar zahteva Italija zadoščenje. Preiskava je poverjena italijanskemu častniku, ki mu je bil pridelen mlajši albanski častnik. Ko sta se preiskovalca peljala z avtomobilom proti Babici, so ju napadli nacionalisti, oba ujeli in na mestu ustrelili, avtomobil pa polnil z bencinom in ga zažgali. Tudi iz drugih krajev poročajo o sličnih dogodkih, ki kažejo, da odpor proti italijanskemu zavojevanju Albanije vedno bolj narašča.

Po poročilih iz Tokija so bile kitajske čete generala Maja ob reki Sungariju odbite in potisnjene do reke Amurja. Več japonskih bombnih letal je pred kratkim napadlo glavni stan

imenovanega generala ter opustošilo nekaj vasi, v katerih so bile zbrane čete. Po nekaterih vesteh je bil po bombi, padli v hišo, v kateri je bil glavni stan, ubiti tudi general Ma. Japonci so zasedli postajo Mandžuli, per prišli tako neposredno do ruske meje Sovjetska oblastva so za sedaj še popolnoma pasivna. Tudi železniški promet ni prekinjen. Obenem so japonske čete na več krajih prodrele do obmejnne reke Amurja.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

PREOSNOVANJE MLEKARSTVA.

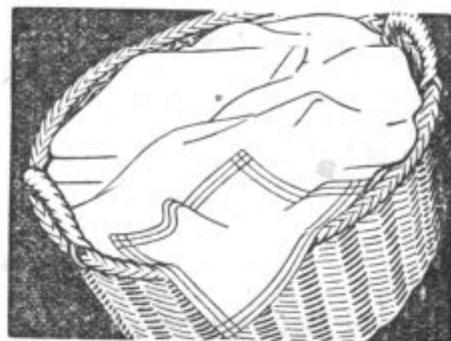
V našem zadnjem članku smo omenili začetno delo za preosnovanje mlekarstva v raznih srezih naše banovine. Da bo javnost poučena o uspehih tega delovanja in o namenu, ki ga hočemo doseči, naj mu bo dovoljeno še kratko poročilo o razvoju zadeve v posameznih krajih.

Maribor kot obmejno mesto nima mlekarne, ki bi preskrbovala meščane z dobrim neoporečnim mlekom. Obstoječa zasebna mlekarna se je bavila po večini s predelavo mleka in z izvozom mlečnih izdelkov. Tako je bilo preskrbovanje meščanov z mlekom več ali manj izročeno prekupcem. Na deželi so plačevali mleko komaj po 1 do 1-50 Din liter. Višja cena od dinarja za liter je bila komaj v najbližji okolici. Na ta način sta bila oškodovana kmet kot pridelovalec in uporabnik, ki je plačeval slabo mleko drago, če upoštevamo vrednost takega mleka in njega ceno pri kmetu.

Pri teh razmerah je bila nujna potreba, nekaj ukreniti, da se razvije drug načn glede preskrbe mesta z mlekom, ki more koristiti tako kmetu kakor uporabniku, in da se omogoči povečanje uporabe mleka, kar je mogoče edino z dobro organizacijo mlečnega trga. Veliko koristi bi imelo naše kmetijstvo s povečanjem porabe mleka v današnjem času, ko se vsi pridelki tako težko vnovčijo, in to ne na škodo drugih kmetijskih pridelkov.

Mariborčani so pozdravili zamisel preosnovanja mlekarstva in so tudi dejanski dokazali, da so pripravljeni pomagati tej koristni zamisli. Mestna občina z županom na čelu je ponovno izjavila, da bo podpirala našo misel, kolikor bo

"Trpežnejše je - perilo!" - ako je oprano z Gazelo!

TERPENTINOVNO - MILO

GAZELA

pere res lepo belo

v današnjem času mogoče. V ta namen so ponudili brezplačno živinozdravniško preiskavo krav mlekaric in tudi nekatere prostore v mlekarske svrhe. Veliko pripravljenost je že od vsega početka pokazal tudi šef zdravstvenega doma dr. Vrtovec, ki je ponudil mlekarski zadruzi vso preiskavo mleka in začasno celo nekatere prostore v Zdravstvenem domu.

Do uresničenja nameravane mlekarske centrale je seveda še daleč. Postavitev centrale ni tako enostavna in zahteva večjo požrtvovalnost s strani ustanoviteljev. Precejšen del stroškov za centralo bo treba kriti iz vpisanih združniških deležev. Več zahtevati od združnikov je v tem času skoraj nemogoče. Tu bi bila javna pomoč z brezobrestnim posojilom umestna, ker nobena javna ustanova ni tako potrebna pomoči kakor združna kmetijska, če je res kmet steber države, kakor se to vedno poudarja.

In če smo še tako daleč od uresničenja mlekarske centrale v Mariboru, nas vendar veseli moralna podpora mestne občine, ki hoče tudi glede mlekarstva postopati po zgledu severnih kulturnih mest.

Prihiteli so tudi gasilci, a kaj, ko se ni dalo ničesar več rešiti.

Vsi so se izpraševali, kdo je požigalec. Oblastva so poizvedovala. Ugotoviti niso mogla ničesar.

«Nihče drugi ni zažgal kakor Polde, tisto seme hudičevot!» je takoj osumil fant Boštjan. Orožniki so ga šli iskat. Izpraševali so ga in vzeli s seboj. Sodišče ni spravilo ničesar iz njega. Trdil je, da je usodno noč spal na županovem hlevu. Zaslišali so berača Cizo, ki je tudi takrat tam prenočeval. Ded se je prebudil baš potem, ko se je Polde vrnil s svojega nočnega izleta. se vlegel ter pričel počasi vleči dreto, da je premočil prebujenega berača. Ciza je povedal, da je Polde drnhal kakor polh.

Župan ni vedel ničesar. Nasprotnih dokazov niso mogli izslediti. Verjeli so beraču in Poldeta izpustili.

VII.

Stari Hrastar je bil zelo potr. Hodil je okoli s sklonjeno glavo in skoro ničesar ni govoril. Kmalu po požaru je prišel nad Trojana in pričel priganjati, naj že napravijo poroko.

Trojanu se pa ni tako mudilo. Zavrnil ga je: «Vse bomo naredili. Zdaj bi moral sin kar k nam, če se vzameta. Ali naj še tebe spravim pod našo streho? Bodi no pameten. Popravi si najprej hišo. Naredi zidano stavbo, saj si bil pač toliko previden, da si jo dobro zavaroval?»

«Zavaroval je pa nisem!» je kar zajavkal Hrastar.

«Tako-o!» je zategnil Trojan. «Torej se ti je tega škoda zdelo. Pa si čuden patron! Tudi meni se smili vsaka para. Za tako reč pa mora človek žrtvovati!»

«Menda zato ne boš razdiral poroke, če imam smolo in mi je pogorelo?»

«Bomo videli!» je odgovoril Trojan in Hrastar je s težko vestjo odšel domov.

Trojanu se zdaj ni nič mudilo. Ko se je peljal v mesto, se je oglasil pri sodišču. Poizvedel je v zemljiški knjigi, da je Hrastarjevo posestvo zelo zadolženo.

«E, kako je dobro, če človek malo pogleda okoli sebe. Kar na slepo srečo bi jo lahko pošteno zavozil. Zato se je Hrastarju tako mudilo. Ali misli, da sem res tak brglez, da bom kar vse dal svoji hčeri in nič povprašal, kako je z njenim ženinom? Pošteno se mož moti!» je mrmral Trojan, ko jo je rezal od sodišča.

Zdaj se je spomnil, da je Hrastar mnogo zapravdal, saj se je vedno pričkal s sosedi za svet. Stari skopuh bi bil pač najrajši pograbil vso zemljo, kar jo je bilo okoli njegovega sveta. Večkrat je mejnik malo premaknil, kar pa ni ostalo tajno. Sosedje so tožili in izgubil je pravdo.

Sicer bi si bil možak opomogel, saj je bil tako skop, da so ga imeli že kar v pregovoru: «Ta je skop kakor stari Hrastar!» A za sina je vse dal, čeprav niti sebi ni privoščil.

Zdaj mu je vpepelil požar njegov dom. Posestvo je izgubilo na svoji vrednosti. Zato ga je še bolj skrbelo in želel je, da bi se sin čim-

prej dobro poročil, da bi z doto zamašil največje luknje, a ostalo polagoma izplačal.

Ko je čez tri tedne zopet potrkal pri Trojanovih, ga je stari hladno sprejel:

«Kaj boš pa ti povedal?»

Zabolelo ga je. Saj je vendar starec vedel, da prihaja zaradi ženitve. Toda jo je požrl, čeprav težko, in se posili nasmehnil:

«Vidiš ga! Kaj se vendar šališ? Saj veš, da smo stari in da bo treba vzeti v roke rožni venec in ga zamenjati za plug. Kdaj bomo pa naredili svatbo?»

«Veš kaj, Hrastar, spoštujem te, saj si priden kmet in rad delaš, toda z našo poroko ne bo nič. Dekleta ne dam tvojemu sinu!»

Hrastar se je prestrašil:

«Menda ne boš snedel besede?»

«Snedel ali ne! Ti si mi lagal, ko si trdil, da tvoje posestvo dobro stoji, toda se maje kakor vetrnica.»

«Kdo ti je to rekel?»

«Ali me imaš za takega bebca. Šel sem in pogledal v zemljiški knjigi. Sam veš, da ne morem kar takole dati svojega edinega otroka. In v tistih bukvah je črno na belem, da je Hrastarjevina zadolžena nič koliko.»

«Če sem nesrečen, naju vendarle ne boš pustil na cedilu? Mlada bosta pridna. Delo jima gre dobro izpod rok. Fant je res zdaj nekam neroden, no, zakon ga bo hitro izpametoval. Krepko bo pljunil v roke, ti boš malo pomazal z doto in dobro bo šlo! Kmalu bomo spet na konju!»

Poskušati je najbolje. Več kot šest milijonov ljudi uporablja dnevno prijetno osvežujočo Clorodont zobno pasto, da ohrani svoje lepe bele zobe. Poskus Vas bo prepričal. Tuba 8 Din.

Ljubljanska okolica je pokazala tudi precejšnje zanimanje za mlekarstvo organizacijo, toda pojavile so se med pripravami, da se mlekarstvo spremeni v zadružno in da se poberejo deleži kot podlaga za postavitev mlekarne, žal, ovire in naš trud je bil zaman; odahnilo se je prekupec, ki lahko še naprej mlekarijo kakor pred 50 in več leti. Kako dolgo bo mogoče na tak način mlekariti v mestu, ki potrebuje na dan nad dvajset tisoč litrov mleka, je težko uganiti. Koliko škodo trpi pri tem kmet v pogledu povišanja porabe mleka, vemo vsi, ki poznamo mlekarstvo in njega razvoj v drugih naprednih državah. Kaj naj porečejo o nas tujci, ko vidijo, kako se nečedno in za zdravje kvarno ravna z najdragocenejšim življenjskim hranilom — mlekom, bodisi na ulici, bodisi v tako zvanih mlekarnicah. Upajmo, da to stanje ne bo trajalo dolgo.

Kamniški srez je izvedel obširno akcijo za ureditev mlekarstva. Na večjih zborovanjih so kmetovalci pokazali dovolj razumevanja za skupno zadružno misel. Sreski kmetijski odbor je s pomočjo nekaterih preizkušenih zadružnih mož sestavil enotna pravila za ves srez in nadaljuje svojo akcijo s popisovanjem zadružnih deležev.

Radovljiški srez ima največ pogojev za razvoj mlekarstva. Tudi tam so sklicali mlekarstvo posvetovanje, a ostalo je vse pri starem, dasi so danes za bohinjsko mlekarstvo vse drugačni časi ko prej in je preosnovanje nujno potrebno.

Nič bolje ni v kranjskem srezu. Ko naj bi se uresničila združitev nekaterih mlekarov, se je pojavila krajevna vaška zasilnost, ki je še vedno večja od prave zadružne misli in požrtvovalnosti zadružnih voditeljev.

Prednji popis jasno kaže, kako daleč smo še od uresničenja zaželenih zadružnih central, ki edine bi bile zmožne izboljšati položaj našega mlekarstva. Dokler pa nismo urejeni, ne smemo pričakovati povečanja porabe doma, o kakem izvozu pa še dolgo ne moremo govoriti. Misel po združenju in izboljšanju našega mlekarstva pa navzile temu ne sme zaspati, saj že pregovor pravi, da po slabem pride dobro. In tako upamo tudi glede mlekarstva. Franjo Pavlica.

Je hitel Hrastar. Kar suha usta je imel, tako težko je govoril. Čutil je, da ga nekaj duši in s silo je trgal stavke iz sebe.

Trojan je pa ostal trmast:

«Ne rečem, da bi se tvoj sin ne poboljšal, toda zdaj ni med prvimi. Če bi bilo posestvo brez dolga ali če bi hiša ne pogorela, no, potem bi se že še dalo govoriti! Toda zdaj je drugače. Nazadnje bom pa imel Cilko doma in še kup otrok. Ne boš!»

Boštjan je sedel poleg očeta. Njegove oči so iskale Cilko. Ni je bilo na izpregled. To ga je dražilo. Ko ga je Trojan tako slabo ocenil, ga je popadla jeza. Kar zarohnel je:

«Oče pojdiva! Še iskali bodo takega ženina! Mi se nikomur ne ponujamo! Naj pa vzame tistega beraškega godca, saj ona menda zna dobro peti in mu bo lahko pomagala, ko pojdeti po svetu! Naše posestvo še vedno stoji in bo stalo, čeprav nikoli ne pride Trojanova hči k nam kot za nevesto!»

Starec je prebledel:

«Ti smrkvavec mlečnogobi, zdaj si si pač za vedno zaprl vhod k nam! Glej, da se pobereš! Cilka bi te pač vzela le, ker sem jaz hotel. Za tebe ji še nikoli nič ni bilo in ji tudi ne bo! Godce te pa nič ne briga. Ne maram ga, toda pošten človek je!»

VIII.

Cilka je upala, da bo oče zdaj miroval. Odahnila se je, ko je Boštjan zaprl za seboj vrata. Bila je prepričana, da bo za enkrat z ženini mir.

Sejmi

11. julija: Dobova-Mihalovec, Poljčane, Puconci.
12. julija: Planina, Zgornji Tuhinj, Planina (Logatec), Šoštanj, Rogatec.
13. julija: Stari log, Zdenska vas pri Sv. Antonu (Videm), Jagnjenica (St. Jurij pod Kumom), Litija, Trebnje, Koprivnica.
14. julija: Ljutomer.
15. julija: Zdole-Pleterje, Beltinci, Škocijan, Šmarjeta (Laško).
16. julija: Dobje (Šmarje pri Jelšah).

Tedenski tržni pregled

ŽIVINA. Na mariborskem sejmu so se prodajali pretekli teden: voli: debeli (vse 1 kg žive teže) od 4-25 do 5, poldebili 3 do 3-75, plemenski 1-75 do 3 Din, biki za klanje 2-25 do 2-75 Din, krave: klavne debele 2-25 do 3-25, plemenske 2 do 2-25, za klobasarje 1 do 1-50, moizne 2 do 2-75, breje 2 do 2-75 Din, mlada živina 2-75 do 5 Din, teleta 4 do 5 Din. Prodanih je bilo 177 glav.

Cene tujem denarju

Na zagrebški borzi smo dobili v valutah:
1 dolar za okrog 56 Din;
v devizah:

1 dolar za 55-99 do 56-27 Din;
1 holandski goldinar za 22-69 do 22-80 Din;
100 francoskih frankov za 221-13 do 222-25 Din;
100 češkoslovaških kron za 166-23 do 167-31 Din;
100 nemških mark za 1333-42 do 1344-22 Din;
100 italijanskih lir za 287-54 do 289-94 Din.

Vojna škoda se je trgovala po 177 do 180 Din, investicijsko posojilo pa po 46 do 48-50 Din.

Kratke vesti

— **Podaljšanje roka za registracijo obrtnih pravic.** Minister za trgovino in industrijo je na predlog gospodarskih zbornic odredil, da se tri-mesečni rok za prijavo obrtnih listov, pridobljenih po starih obrtnih zakonih (rok je potekel 9. junija), podaljša za nadaljnje tri mesece, to je do 9. septembra. Prijave, ki se bodo predložile v tem podaljšanem roku, pa bo treba kolkovati in prav tako priloge, odnosno prepise dosedanjega lista (po 2 Din). Po 9. septembru bodo pristojna

oblastva po obrtnem zakonu odvzela stare obrtne liste onim, ki jih tudi v podaljšanem roku niso prijavi.

— **Prijavljene obrtne pravice veljajo za vso državo.** Na vprašanje, ali imajo osebe, ki so si pridobile pravico za izvrševanje rokodelskega obrta po prejšnjih obrtnih zakonih, pravico za izvrševanje svojega obrta tudi na ozemlju, kjer je do 9. marca t. l. veljal stari srbijanski zakon o radnjah (obrtih), je ministarstvo za trgovino in industrijo pojasnilo banskim upravam, da pravice, pridobljene po novem obrtnem zakonu (stare obrtne pravice), ne veljajo samo za ozemlja, za katera so doslej veljale, temveč se njih veljavnost razteza na vso državo.

— **Kolkovanje potrtil, odnosno izpričeval vajencev in pomočnikov.** Na razna vprašanja pojasnjuje zbornica za trgovino, obrt in industrijo, da je treba izpričevala vajencev o trajanju učenja, bodisi da se je učenje dovršilo ali pred časom prekinilo, kolkovati z 20 Din. Izpričevala ali potrdila, ki jih izdaja zadruška vajencem, ki pri pomočniškem izpitu niso pokazali zadostnega uspeha, da so dovršili učni čas brez pomočniškega izpita, je opremiti s kolkom za 10 Din, pomočniška izpričevala, to je izpričevala o vedenju in pokazani izobrazbi med službo, pa s kolkom za 20 Din. Ta taksa pa velja za pomočniška izpričevala samo, ako se ne izdajajo v poslovni knjižici, dočim so v teh knjižicah izdana izpričevala oproščena kolkovanja.

— **Jesenska vinska razstava na ljubljanskem velesejmu.** Velesejmski kmetijski odbor priredi tudi letošnjo jesen od 3. do 12. septembra obsežno kmetijsko razstavo, ki bo obsegala razne kmetijske panoge, predvsem vinarstvo, mlekarstvo, sirarstvo, čebelarstvo in zelenjadarstvo. Kar se tiče vinogradarstva, bo usmerjeno na precej široki podlagi, tako da bodo mogle tekmovati med seboj ne samo vinarke zadruge, vinarstva društva in trgovinska podjetja, marveč tudi posamezni proizvajalci z različnimi vinskimi pridelki iz dravske banovine. Vsa vinska razstava bo skupaj v enem paviljonu. Posameznim razstavljalcem, odnosno skupinam bo odmerjen prostor po prav nizki odškodnini. Uredil si ga bo lahko vsakdo sam po svoje, toda po načrtu, določenem od velesejmskega kmetijskega odbora. Tudi točenje v tem prostoru bo lahko vsak razstavljalet sam opravljal, seveda zopet po odobrovih navodilih. Od skupička pa bo moral odstopiti izvesten odstotek v kritje razstavnih stroškov. Do-

Trojan si je pa mislil svoje. Hčer je hotel že zato omožiti, da bi ne ostala sama do njegove smrti in da bi potem res ne postala Kregčeva žena, kajti vtepel si je pač v glavo, da godec ni zanj in da bo vse življenje nesrečna, če postane njegova.

Starec jo je nekaj časa pustil. Zamišljen je hodil okoli hiše in malo govoril. Potem se je pa spet pričela stara pesem. Prigovarjal ji je, svetoval tega in onega ter trdil, da bo vse drugače, če si izbere fanta, ki bo imel nekaj pod palcem in bo tudi dobra moč pri hiši, ki bo enkrat njena.

Poslušala ga je in molčala. Ker ni nehal, se je pričela braniti:

«Oče! Ali ni dovolj, da imamo sramoto s Hrastarjevimi? Vsi se nam smejejo, ker ste zaradi premoženja razdrli zaroko, saj sem bila že oklicana in skoro poročena. Sicer sem zadovoljna, da se je razdrlo, a ljudem ne morem zavzati jezika.»

«Kaj me brigajo jeziki? Samo da dobiva pravega ženina, pa se boš poročila in mir besedi! Sapraviš, da se boš!»

Jezno je udaril z nogo ob tla in jo preteče pogledal.

Cilka mu ni več ugovarjala. Vedela je, da bi ga še bolj ujezila. Ker je bil nagle jeze, bi jo lahko še udaril, saj jo je večkrat natepel, če mu je količkaj ugovarjala. Ženske je vedno podcenjeval. Smatral jih je za nekaj nižjega. Tudi svojo rajno ženo je prav tako cenil, zato ni nič preveč lepo z njo ravnal. Je bil pač take narave.

Kregec je vse to vedel. Vedel je, da pritiska stari, naj se Cilka omoži in da hči zavoljo tega mora trpeti. Še vedno jo je ljubil kakor prvi dan svoje ljubezni.

Ta ljubezen se mu je pa dozdevala vedno bolj daljna, vedno nedosegljivejša.

Ko je premišljal o svoji usodi, se mu je na mah zazdelo najbolje in najpametneje, če se sam poroči. Prepričan je bil, da Trojan potem ne bo več Cilke silil v zakon. Upal je, da se bo svoje žene navadil, čeprav je ne bo tako ljubil kakor svojo Cilko. Življenje je pač hudo in moramo ga vzeti, kakršno se nam nudi, če ga sami ne moremo predrugačiti.

Kregec je imel nekaj zemlje. S čevljarjenjem je precej zaslužil in pa z muziciranjem po svatovščinah, tako da bi lahko preživljal skromno družinico. Saj je tudi res potreboval gospodinjstvo, ki bi mu kaj uredila in vodila gospodinjstvo, ki je bilo vse narobe.

Sicer je imel še mater. Toda sirota je bila vedno bolehnata in ni mogla vsemu kaj.

Cilka je smatrala zdaj za nekaj, kar ne bo nikoli njegovo, najsi se še tako trudi ali pa če vse skupaj pusti. Zato je postal nekam površen. Včasih se ga je kar pošteno nalezelo. Tedaj je postal ves mehak in ginjen. Vlegel se je pod lipo pred hišo in pričel prepevati zaljubljene pesmi ali pa igrati na svoje gosli. Ljudje, ki so ga tedaj slišali, so rekli, da je žalosten, ker njegove gosli jokajo.

alje prihodnjič.)

tična vabila s pojasnilom se bodo sicer kmalu razposlala posameznim korporacijam, vendar pridelovalci, ki se hočejo udeležiti s svojimi vinskih pridelki razstave, lahko že sedaj javijo velesejskemu uradu v Ljubljani udeležbo z navedbo vinskih vrst, ki jih namerjajo razstaviti. Razstava je sicer skupna, toda ker bo vsaka skupina, odnosno vsak razstavljalet zase, in bo eventualno sam svoje vino točil, mu bo dana s tem ugodna prilika, stopiti osebno v stik z morebitnimi zanimanci za njegov pridelek. Na ta način mora izostati večkrat neopravičeni očitek in predsodek, češ, da točaji in prireditelji dajo prednost le nekaterim razstavljalcem. Tako se bo marsikdo še meseca septembra lahko pobahal s svojim lankskojesenskim izbornim pridelkom. Enako postopanje bo v mlekarstvu, sirarskem in čebelarstvu.

— **Stanje hmeljskih nasadov.** Srednjeevropski hmeljski urad objavlja prvo poročilo o stanju hmeljskih nasadov v Evropi. V žateškem okolišu so nasadi v razvoju precej zaostali, ker se je pojavil bolhaž (tretjina nasadov). Stanje ostalih nasadov je srednje in dobro srednje. Povsod, zlasti pa v nižjih in stranskih legah, se je pojavila hmeljska uš, ki jo pa zaradi stroškov le malo zatirajo. Letošnje vreme razvoju rastline ni baš ugodno. V oršestkem okolišu pričakujejo slabo srednjo letino. Tudi v Nemčiji letina ne obeta dobro. Omejitvev umetnega gnojenja v zadnjih letih kaže letos že posledice. Razvoj rastline je oviralo deževno in hladno vreme v mesecih aprilu in maju. Topli dež v zadnjih tednih pa vzbujajo bojazen zaradi širjenja peronospor. V hallertanskem okolišu je po sedanjem stanju hmeljnikov tudi pri nadaljnjem ugodnem vremenu polna letina izključena. V spaltskem okolišu je stanje dobro, čeprav so tam od bolhaža napadeni nasadi, v harchburškem okolišu pa se boje nastopa peronospor, ki se je v Württembergu že pojavila v več nasadih. V Franciji, kjer je letos površina nasadov nazadovala za 2000 ha, so že meseca maja povsod ugotovili peronosporo, pozneje pa se je pojavila še hmeljska uš. Tudi na Poljskem, kjer je površina nasadov padla za 25 odstotkov (na 2000 ha), so se pojavili škodljivci, vendar se nasadi še prilično normalno razvijajo.

Ali si že član Vodnikove družbe?

Soteščan:

Skrivnost usode

(Povest.)

Spravil je pismo v žep, kjer naj počaka, da ga bo Albina pogrešila. Takrat bo nastopil z ostro besedo in zahteval pojasnila. Kot stric ima pravico, da opominja. Nihče ga ne sme ovirati v izvrševanju njegove dolžnosti. Morala mu bo povedati, kdo ji dopisuje. Ne bo ji prizanesel.

Stricu ni bilo treba dolgo čakati. Že čez dobro uro se je ustavil pred hišo mladenič s kolesom, ki ga je prislonek k drevesu. Bil je lepo oblečen; njegove bele roke so izpričevale, da se ne ukvarja s hudim delom. Vstopil je z vljudnim pozdravom in vprašal po Albini. Dekle mu je prihitelo z radostjo naproti.

Tudi stricu je stresel raskavo desnico. Po sobi se je širil prijeten duh po vijolicah. Lončar je vohal in kihal. Tedaj se je domislil pisma, ki ga je hranil v žepu. Ali se ne preliva okrog njega enake vonjave? V domišljiji se mu je pričelo dani.

Neznanemu mladeniču so postregli s kruhom in sadjevcem. Pokusil je kruh, a pijače se ni dotaknil. Rekel je, da ne pije ničesar, kar diši po alkoholu.

Lončar ga je hladno pohvalil: «No, potem boš še bogat, ako nič ne piješ.» — Nato pa je dostavil: «Nekoliko bi ga pa le potegnil. Sadjevec ni

DOPISI

IVANJKOVCI. Tukajšnja krajevna organizacija JRKD je preskrbela, da so na predvečer Vidovega dneva ob 21. uri zaplapolali na treh hribskih kresovi, oznanjajoči daleč na okoli, da domujejo tudi tukaj zavedni Jugoslovenci. Povsod se je bilo zbralo mnogo občinstva in slišati je bilo marsikatero lepo pesem.

KRAŠNA. Ustanovni shod nove krajevne organizacije JRKD v Krašni se je vršil v nedeljo popoldne v Gasilskem domu ob zelo lepi udeležbi. Na shodu, ki ga je otvoril in vodil g. šolski upravitelj Mehora, je senator g. dr. Rožič v enournem govoru razpravljao o gospodarski, politični in duhovni krizi, ki je danes zajela vse svetovno gospodarstvo. Nadalje je obravnaval sedanji notranjepolitični in gospodarski položaj v naši državi ter se dotaknil tudi glavnih točk zunanje politike. G. Poslanec A. Cerer je obrazložil delovanje poslancev v narodni skupščini, poudarjal glavne zakone, ki so se stvorili v prid malega kmeta kakor tudi trgovca in obrtnika in delavca. Obrazložil je tudi našo slovensko domačo politiko. Zborovalci so obe poročili vzeli z odobravanjem na znanje. Nato se je izvolil sledeči krajevni odbor: predsednik Jože Stofa, prvi podpredsednik Pavle Klopčič, drugi podpredsednik Matevž Kosmatin, tajnik Drago Mehora, blagajnik Ferdinand Žibert, odborniki France Klopčič, Jože Lavrič in Ignacij Cerer; nadzorni odbor: Peregrin Štrukelj, Jože Klopčič in Jernej Stefančič; delegata za sresko skupščino Jože Maselj in Franc Klopčič. Po volitvah so zbrani volilci prednašali svoje krajevne potrebe in želje, ki jih je g. poslanec Cerer vzel na znanje. K stranki je takoj prvi dan pristopilo čez 30 članov. G. poslanec Cerer se je popoldne udeležil blagoslovitve motorne brizgalne v Moravčah, kjer je imel navduševalen govor o ljubezni do bližnjega, ki naj preveva vsako gasilno društvo.

KRŠKA VAS. Tukajšnje gasilno društvo bo imelo 17. t. m. blagoslovitev gasilnega doma. Ker je čisti dobiček namenjen za odplačilo dolga na gasilnem domu in za nabavo prepotrebne gasilnega orodja, vabimo vsa sosedna društva in vse gasilstvu naklonjeno občinstvo, naj se te naše redke slavnosti v velikem številu udeleži.

žganje. Pristna domača pijača — tepkovec, kakršnega nimajo daleč naokoli.»

Gospodič je omočil jezik — toliko, da je ustregel gospodarju. Ako bi ga ne bil ubogal, bi se mu bi zameril. Čim mu je bil pohvalil pijačo, pa je sedel tako, da je gledal mladeniču v obličje. Albina je sedla prav blizu njega.

Čemu je prišel, pa mladenič ni mogel spraviti iz grla. Lončar je čakal z odprtimi ušesi. Albina je slutila, a se je bala, da ne bo prav omenil. Stric je bil nagle jeze ter bi mu kmalu pokazal vrata. Tako bi se ji vse pokazilo.

Naposled je prišlo, kar je moralo priti. Mladenič je pogledal dekle in rekel: «Dolgo se že nisva videla, Albina!»

Mladenka je molče povesila glavo.

«Oho, videla sta se!» je zagomezelo po Lončarju. «Kje pa in kdaj? Pa brez mojega dovoljenja!»

Obraz se mu je palil od jeze. Marjeta mu je skrivaj pomignila, naj se premaguje.

«Ali ti je kaj dolg čas po mestu?» je nadaljeval mladenič.

«Nekoliko pač», je dahnila komaj slišno.

«Torej v mestu sta bila skupaj...» je pogrelo Tomaža. «Prav ta mrcina ji je zmešal glavo...»

«Ali bi hotela priti nazaj v mesto?» jo je vprašal vablivo. «Tako, kakor sva se dogovorila...»

Dekle je skoro plaho pogledalo strica.

«Nikamor mi ne pojdi!» — Stric je naježil obrvi in nagubančil čelo.

Vedno beli zobje Poročam Vam, da že 15 let uporabljam zobno pasto «Chlorodont». Se nikdar nis nis razočarala. Imeli smo vedno bele zobe in prijeten okus v ustih, tembolj ker uporabljamo že dalj časa Chlorodont ustno vodo. Tudi uporablja cela družina samo Chlorodont zobne ščetke. J. Podgornik, T. ... Zahtevajte zato samo pristno Chlorodont zobno pasto, tuba Din. 8.— in Din. 13.—, ter zavračajte vsak nadomestek.

PTUJ. Na praznik sv. Petra in Pavla sta priredili krajevni organizaciji JRKD pri Sv. Urbanu pri Ptuj in v Dornavi — prva ob pol 8. uri in druga ob 10. uri — lepo uspela javna shoda. Na obeh shodih je poročal narodni poslanec g. Lovro Petovar obširno o delovanju narodne skupščine kakor tudi o političnem in gospodarskem položaju. Oba shoda sta bila dobro obiskana in so sledili zborovalci z največjo pazljivostjo nad eno uro trajajočim temeljitim izvajanjem. Poslanec g. Petovar je priredil po volitvah v srezu 21 javnih shodov, bo pa posetil še vsa volišča, kjer še do sedaj ni bilo shoda, čim mu bo to čas dopustil. Tozadevne želje pa se naj sporoče tukajšnji sreski organizaciji JRKD.

SV. JEDERT NAD LAŠKIM. Sokol bo priredil v nedeljo 17. t. m. svoj prvi javni nastop. Nastopili bodo vsi oddelki in so k sodelovanju povabljeni tudi sosednja društva. Javni nastop naj služi širjenju sokolski misli med našim ljudstvom. Priprave za nastop so v polnem teku in kaže, da bo ob lepem vremenu to ena največjih prireditev v našem kraju. Sodelovala bo polnoštevna rudarska godba iz Hrastnika. Če bi bilo ta dan zelo slabo vreme, se bo nastop preložil na 24. julija.

VIČ. Prostovoljno gasilno društvo na Viču bo proslavilo 9. in 10. t. m. svojo 60letnico, združeno z blagoslovitvijo in otvoritvijo novega Gasilskega doma. Kot eno najstarejših društev v naši banovini je vršilo v polni meri svoje človekoljubno delo za blagor bližnjega in splošnosti. Z veliko požrtvovalnostjo tovarišev članov, z delom tukajšnjih vaščanov in z izredno podporo viške občine je zrasla mogočna stavba, ki je v čast in ponos občine in bo priča poznejšim rodovom, da so imeli vaščani voljo in odprte roke za človekoljubno delo. Proslava se bo vršila po temle sporedu: V soboto 9. t. m. ob pol devetih bakljada in podoknica častnim članom. V nedeljo 10. t. m. ob petih zjutraj budnica po občini, ob desetih zbor društev in narodnih noš pred občinsko hišo, ob pol 11. sv. maša v župni cerkvi,

Mladenič je moral pomiriti strica: «Nikar ji ne branite, kadar gre za njeno srečo...»

«Kdo pa ve?» ga je osorno zavrnil.

Gospodič je pripovedoval, da je dovršil izpit in kupil hišo. Zdaj bo otvoril trgovino ter se namerava oženiti. Treba mu je skrbne gospodinje, kakršna bo Albina, katero si je izbral za zakonsko družico.

Lončar mu je ovrge vsako besedo. Začel je kar od kraja: «Hišo si kupil, praviš? Ali si jo pa tudi plačal?»

Mladenič je bil v zadregi. Da bi Lončar tega ne opazil, mu je odgovoril: «Pogoji so tako ugodni, da bo kupnina prav kmalu poravnana...»

Starec se je ugriznil v ustnico in premišljal, kako bi ga zopet kje pogladil. Nasmehnil se je porogljivo ter ga vprašal, koliko ima premoženja.

«Toliko, da bom lahko odprl malo trgovino», je odgovoril. «Potem pojde kar samo od sebe...»

«Seveda, čudeže boš delal. Iz nič je Bog svet ustvaril, ti pa ne boš trgovine...»

«Iz malega rase veliko. Poznam ljudi, ki so skromno začeli, danes pa so slavni in bogati.»

Možak zopet ni vedel, kako bi ga usekal. Mirno ni mogel ničesar povedati. Hud je moral biti in bodeč — udariti je morala njegova beseda.

«Kar začni, nič ti ne branim», je siknil skozi zobe. «Pa nevesto si poišči — takšno, ki je vajena trgovine. Naša ni za tako rabo.»

Dekle si je obrizalo solzo z belim robcem.

Zenin mu je ugovarjal: «Albina je modra in razumna. Česar še ne zna, se bo naučila.»

pato pohod h Gasilskemu domu, kjer bo slavnostni občni zbor, ob pol 3. popoldne zbor gasilcev pred občinsko hišo in sprejem zunanjih društev, pohod pred novi Gasilski dom, kjer bo slovesna blagoslovitev. K vsem prireditvam so uljudno vabljeni vsi prijatelji gasilstva.

DOMAČE NOVOSTI

* **Vidovdanski kresovi.** Iz vseh krajev Slovenije smo prejeli toliko dopisov o vidovdanskim prireditvah, da bi morali nekaj številke zapored napolniti samo z njimi, če bi jih objavili. Več je zalagal njihov žar kakor vse pisanje o njih. Sedaj pa na delo za prosep Jugoslavije!

* **Ne hodite za delom v Beograd!** Vsi, ki nameravajo potovati zaradi dela v Beograd, se opozarjajo, naj to opuste, ker tam ni zaslužka. Razen tega bodo izpostavljeni raznim neprijetnostim in težavam, ker se jim zbog nedostajanja potrebnih sredstev ne more nuditi nikaka podpora, niti za pot domov.

* **Zveza bojevnikov Ljubljana** priredi letos 10. t. m. svoj vsakoletni tabor na Brezjah. Položna vožnja je dovoljena na vseh progah savske in dravske banovine do postaj Otoč in Radovljica ter velja za vse udeležence. Na odhodni postaji se kupi celotni vozni listek, ki velja tudi za povratek, ako se izkaže udeleženec s potrdilom, da je bil na taboru. Potrdila bo izdajala Zveza 9. in 10. t. m. na Brezjah. Zato hranite kupljene železniške karte za povratek. Dolžnost vsakega bojevnika je, da se tabora udeleži. S čim večjo udeležbo bomo pokazali moč naše organizacije. Bojevniki, agitirajte tudi pri svojih prijateljih in znancih za udeležbo. Tabor bo vodil naš priljubljeni predsednik, tovariš general Maister. Posebnih vabil Zveza letos ne bo razpošiljala niti posameznikom niti društvom, vabljeni pa so vsi bojevniki in prijatelji našega gibanja.

* **Meščanska šola v Škofji Loki.** Državna meščanska meščanska šola v Škofji Loki bo pričela letos 1. septembra s poukom. Predhodno vpisovanje za prvi razred bo v nedeljo 10. t. m. od 8. do 12. ure v upraviteljevi pisarni v novem šolskem poslopju (v pritličju na levi). Dečki in deklice, ki so dovršili najmanj četrti razred osnovne šole vsaj z dobrim uspehom, naj pridejo v spremstvu staršev ali namestnikov in prinese s seboj izpričevalo (izkaz) zadnjega šol-

skega leta. Od 4. julija dalje sprejema stranke in daje pojasnila upravitelj meščanske šole v svoji pisarni vsak dan od 9. do 11. ure.

* **Zapuščine in zavarovalnine po izseljenih.** Glede na zahtevanje posebnih dokazil, potrebnih za prevzem zapuščine in zavarovalnine za nekega našega izseljenca, ki je umrl v Argentini, je sporočilo kr. poslanstvo v Buenos Airesu z aktom R. 1647 z dne 20. maja 1932. med drugim tole: Kr. poslanstvo prosi komisarijat, naj blagovoli na primeren način opozoriti zanimance, naj svojih prošelj ne pošiljajo naravnost na kr. poslanstvo v inozemstvu, nego naj jih pošljejo po komisarijatu. Marsikatera stranka, ki ne pozna predpisov in razmer, dostikrat tudi brez lastne krivde pozabi navesti kak važen moment, s čimer nastane nepotrebno dopisovanje in pojasnjevanje, ki stranki samo škoduje. Izseljenki komisarijat bo znal sam najbolje preceniti prošnje strank in bo mogel stranke poučiti, kaj naj store, da se njih prošnje pošljejo kr. poslanstvu take, da bodo po vsebini kakor tudi po obliki v redu.

* **Podpora za omiljenje brezposelnosti.** Trboveljska premogokopna družba je na svojem občnem zboru darovala za omiljenje brezposelnosti med rudarji milijon dinarjev. Od te vsote odpade na Trbovlje 429.000 dinarjev. Zato je sklicala občina 30. t. m. k posvetovanju zaradi porazdelitve vse tukaj v poštev prihajajoče socialne činitelje in zastopnika darovalke, gosp. ravnatelja Loskota, ki je pojasnil, da je znesek namenjen predvsem le prehranjanju otrok brezposelnih in delno zaposlenih. Navzoč je bil zastopnik akcijskega odbora brezposelnih, g. Bastič Anton, ki je z drugimi delavskimi zastopniki zagovarjal potrebo, naj se od vsote določi tudi nekaj za brezposelne, ki jih je v občini okoli 700. Po daljšem razmotrivanju so sklenili razdeliti podporo takole: 270.000 Din za prehrano otrok v že obstoječi kuhinji Kola jugoslovanskih sester, 159.000 Din pa za odrasle brezposelne. Od zadnje vsote se da za sedaj enkratna podpora v obliki nakaznic za živila v znesku 30.000 Din, vse ostalo pa bodi sklad za ustanovitev ljudske kuhinje, v kateri naj dobivajo brezposelni brezplačno hrano. Tudi občina bo v kratkem razdelila 15.000 kg moke, ki jo je poslala brezposelnim banovina. Zastopniki delavskih strokovnih organizacij in dobroteljskih ustanov so se posvetovali, kako omejiti brezposelnost v bodoče. K temu je predložil predsednik druge rudarske

skupine, g. Pliberšek, županstvu spomenico, naj se ustanovi odbor, ki se mora baviti samo z omiljenjem brezposelnosti v občini. V tem odboru naj bodo po dveh odposlancih zastopane vse tukajšnje socialne ustanove. Županstvo je obljubilo to izvesti.

* **Smrt uglednega moža.** Pretekli petek so pokopali v Grčaricah pri Kočevju veleuglednega industrijca Matijo Tschinkla. Rajnik je začel z malim, toda z izredno pridnostjo in podjetnostjo je postal prvi lesni in trgovski pionir v spodnjem delu Ribniške doline, ki ji je vtisnil svoj gospodarski pečat. Njegovo nenavadno podjetnost in žilavost bo pogrešala vsa Ribniška in precejšen del Kočevske doline. Vzorno je vzgojil in preskrbel vso svojo številno rodbino. Zapuščina vdova iz nekdanje, po vsej Dolenjski znane gotenjske slovenske rodbine Nosanov. Dosegel je lepo starost 71 let ter je bil prav do zadnjega dne, ko je mirno zaspal, delaven in skrben. Bil je kremenit značaj poštene stare šole, prijeten družabnik in za svojo osebo jako skromen. Kako je bil priljubljen in kako ga je ljudstvo spoštovalo, je pokazal najlepši pogreb. Na zadnji poti so ga spremljali številni prijatelji in spoštovalci iz Kočevja, Ribnice in vseh okoliških vasi. Naj bo vrlemu možu domača zemlja lahka, preostalim pa naše sožalje!

* **Oče in sin sošolca.** Na beograjski univerzi je v soboto opravil izpit Atanasij Jakovljevič, šef oddelka policijske uprave, prej sreski načelnik v več krajih. Zanimivo je, da se je pripravljaval kot zasebni učenec skupaj s svojim sinom za gimnazijske izpite. Za prve tri gimnazijske razrede sta oče in sin skupaj opravljala izpite. Oče je dovršil sedaj pravne nauke, sin pa vojno akademijo.

* **Hercegovina izvažja kače.** Upravnik Doma narodnega zdravja v Mostarju je s tvrdko Bayer Lucius v Leverhuzenu, ki se bavi z izdelovanjem seruma proti piku strupenih kač, sklenil pogodbo za dobavo strupenih kač iz Hercegovine. Za vsako kačo plača tvrdka 25 Din. Dom narodnega zdravja je pričel akcijo v srezu Imotske n, kjer so siromašni ljudje že pričeli z lovom. Izumili so v to svrhu pripravno orodje. V nekaj tednih so naložili nad 500 strupenih kač, ki jih je v Hercegovini v izobilju.

* **Aretacije v Ajdovščini.** Zaradi pobega letalca Josipa Križaja, ki je priletel pred več dnevi z italijanskim letalom iz Vidma v Ljubljano, so pričeli policijski organi, karabinjerji in fašistič-

«Kdo bo pa delal?» mu je padel v besedo. «Ti gospod in jaz gospod — še bo dobro na svetu...»

«Torej vam ni za to, da bi se vaši nečakniji nekaj dobro godilo? Ne vem, ali ji ne privoščite ali ste ji nevoščljivi?»

Lončar ga je prav osorno pogledal, rekel pa ni nobene besede. Tako mu je pokazal, da ni vredno govoriti. Ako bi bil vzroji, tedaj bi bil kaj robatega zinil. Taki ljudje pazijo na besede. Rajši je vzel klobuk in šel iz sobe.

Albini je bilo prav, stric ni mogel ničesar boljšega ukreniti. Kar oddahnila si je, ko je za njim odšla tudi Marjeta. Tako sta ostala z ženinom sama ter ju ni nihče motil.

Mlademu meščanu pa to ni bilo po volji. Takega sprejema se ni bil nadejal. Vse več prijaznosti je pričakoval od strica, katerega potrebuje nečakinja posebno ob močitvi. Nanj se je zanašal, ako bi moral kdaj iskati posojila. Tudi k deti bi lahko kaj primaknil. Z eno besedo: stric je stric, ki lahko mnogo koristi z odprtim žepom.

Tako si je mislil po tistem, glasno pa je rekel nevesti: «Albina, stric je čudak, kakršnih je menda malo na svetu...»

«Gospode ne mara», mu je pojasnila. «Sicer pa je dobra duša...»

«Meniš li, da bo kdaj drugačen?»

«Prav gotovo. Nekaj časa bo sitnaril; ko bo pa videl, da ničesar ne opravi, tedaj bo utihnil.»

«Albina, ali boš stanovitna v trdem boju?»

«Bom, ako boš tudi ti držal besedo...»

Segla sta si v roko in prisegla drug drugemu zvestobo.

«Dolgo se ti ne bo treba več boriti, jo je tolažil. «Gledal bom, da čimprej udejstvijo svoje načrte...»

«Vem, da bom morala mnogo pretrpeti», ga je spodbujala, naj brž uresniči svojo obljubo.

«Oklici, poroka in ženitovanje — vse to bo v nekaj tednih končano. In trgovina bo do takrat urejena.»

«Potrebuješ li denarja?» Dam ti lahko hranilno knjižico...»

«Ni treba», je odklonil. «Meščani mi zaupajo. Bova že vrnila.»

Slovo je bilo prav iskreno. Nevesta se je naslonila ženinu na ramo in jokala. Po njenem cvetočem licu so polzele solze.

Zunaj hiše se je ženin poslovil tudi od Lončarja, ki mu pa ni odgovoril. Šele ko je bil sedel na kolo, tedaj je za njim nekaj jezno zagodel.

Potem pa nad Albino: «Dekle, ali bi te s palico ali z loparjem?»

«Zakaj?» se je prisiljeno nasmehnila. Vedela je, da stric ni v resnici tako hud, kakor se pokaže, kadar je razburjen.

«Ali veš, kaj je močitev na prazne roke?» jo je prijemal. «V zraku orali, v hruški pa hišna številka...»

«Slišali ste, da ima svojo hišo...»

Stric je poskočil: Mar je njegova? Sam je priznal, da je ni še plačal...

«Rekel je, da bo kmalu poravnano...»

«Ali mu verjameš?»

«Verjamem. Nimam povoda, da bi ne verjela...»

«Nimaš? Komu pa verjameš? Povej no, komu zaupaš?»

«Njemu, ki vem, da me ne vara...»

Stric je namrščil čelo in rekel zbadljivo: «Kdo pa je tisti pravičnik?»

«Nihče drugi kakor Stopnikov Stane», mu je povedala nagajivo.

«Ali ga poznaš? Veš li, da ne laže?»

«Vem», je pritrdila. «Pozna se že dalje časa...»

«A tako!» — Stric je mahal z rokami in pihal: «Zato smo te poslali v mesto na zabavo... Odtod te dišave, da bi se človek kar zadušil...»

«Ali ne diši?» Albina je odprla okno, zakaj po sobi se je še vedno prelival vonj po vijolicah.

«Smrdi!» je trdil uporno. «Kakor v hlevu po kozlih... Pa bo še bolj smrdelo...»

Dobila jo je po nosu. S stricem ni bilo varno zobati češenj. Na pomoč ji je prihitela Marjeta ter jo zagnila s ploščem ljubezni. Vzela jo je v zavetje.

Albina ji je potožila: «Stric pravijo, da smrdi. Ali se tudi vam tako dozdeva?»

Starica je vohala krog in krog sebe, preden je rekla: «Diši, diši. Le nikar mu ne verjemi.»

«Pa bo še bolj dišalo...» Dekle se je rogalo stricu in njegovim besedam. Marjeta ji je pomagala.

(Dalje prihodnjič.)

ni miličniki z vso vneto širokopotezno preiskavo. Letalec Križaj je doma v Ajdovščini. Ko se je v Ajdovščini raznesla novica, da je pobegnil čez mejo, je nastalo med ljudstvom veliko razburjenje, ker je vse pričakovalo hudih posledic. Zares so karabinjerji aretirali g. Ivana Feigla, trgovca z usnjem, bivšega učitelja, ki so ga italijanska šolska oblastva upokojila, in g. Brajnika, ravnatelja Posojilnice v Ajdovščini. Ljudje se silno boje nadaljnjih preganjanj in pričakujejo še več aretacij. Karabinjerji očitajo aretirancema vse mogoče, čeprav nista ničesar zakrivila in zlasti nista bila v prav lobeni zvezi s Križajem.

* **Huda nesreča pri gasilski vaji.** Hrastniški gasilci so preteklo nedeljo vežbali z raztezalno lestvo, dolgo 16 m, na kateri so bili trije gasilci. Lestev se je nagnila ter padla najprej na streho rudniške delavnice, a nato na tla, ki so v okolici delavnice še neutrjena. Eno kolo lestve se je do osi pogreznilo v zemljo. Na vrhu lestve je bil gasilec Ignacij Dušak zaradi varnosti privezan na lestev z gasilskim pasom. Čim se je lestev začela nagibati, se ni mogel hitro odvezati in tako je z njo vred padel na tla, kjer je obležal nezavesten. Dr. Cizelj iz Trbovelj mu je nudil prvo pomoč in odredil takojšnji prevoz v ljubljansko bolnišnico. Ponesrečenec je po poklicu rudar ter ima ženo in štiri otročiče. Njegovе poškodbe so precej resne. Ostala dva gasilca, ki sta bila na lestvi, sta bila samo laže poškodovana.

* **Nesreča v cerkvi.** V Petrovčah so se pred dnevi zapahnila cerkvena vrata tako trdno, da jih ni bilo mogoče odpreti od zunanje strani. Cerkovnik je spustil skozi okno v cerkev na vrvi privezanega 13letnega posestnikovega sina Ladislava Plaustenerja. Vrv pa se je utrjala in deček je padel z velike višine na cerkveni tlak in si zlomil desno nogo pod kolenom.

* **Strelna zanetila župnijsko gospodarsko poslopje.** V Šmartnem pri Litiji je na Petrovo treščilo v župnijsko gospodarsko poslopje, krito s slamo. Navzlic velikemu prizadevanju domačinov in gasilcev iz sosednjih krajev je obsežno poslopje pogorelo z vso kremo in orodjem vred. Škoda je prav znatna.

* **S češnje je padla.** V Št. Jerneju je šla obirat črešnje Ana Kuharjeva, posestnikova žena v Vrbovcih. Ko jih je hotela obrati tudi na koncu neke veje, se je dogodila nesreča. Zlomila se je pod Kuharjevo šibko vejo, da je padla žena z viška na tla in si zlomila desno nogo, levo pa izvinila; poleg tega pa ima zelo poškodovan tudi prsni koš. Prepeljali so jo v novomeško bolnišnico.

* **Nesreča s patrono.** Pred dnevi je prinesla 40letnemu posestniku Karlu Zupanu v Sedlarjevem pri Šmarju hčerka zarjavelo patrono, ki jo je Zupan skušal prepiliti in odpreti. Patrona se je nenadno razletela in odtrgala Zupanu tri prste na levi roki, obenem mu pa prizadejala občutne poškodbe po obrazu. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico.

* **Otrok je z jokom rešil družino iz ognja.** Preteklo soboto zvečer je nastal požar pri posestniku Ivanu Bartolu na Vinicah pri Sodražici. Upepelil je stanovanjsko hišo z vsem, kar je bilo v njej. Rešiti je bilo mogoče samo prašiče. Gospodar ta večer ni bil doma, ostali domači so pa že vsi spali. Dušljivi dim je predramil enega otroka, ki je z jokom prebudil vse ostale iz trdnega spanja, da so se še v pravem času rešili skozi okna. Besni plameni so na mah objeli vse poslopje, krito z lesenimi deščicami. Gasilci iz Zamostca, Slatneka, Vinic in Sodražice so bili hitro na mestu in so obvarovali ostala poslopja v vasi. Prizadeti posestnik je zavarovan le za malenkosten znesek. Zato je potreben podpora ostalih vaščanov in občanov. Požar je gotovo nastal zaradi neprevidnosti v kuhinji.

* **Strahotna najdba kopalcev v Pesnici.** Dva kopalca sta iz Pesnice pri Sv. Marjeti privlekla izpod korenin že razpadlo človeško nogo. S težavo so dobili orožniki nekaj ljudi, s katerimi so šli k tolmu ter izvlekli še ostale dele trupla

iz vode. V mrtvecu, ki je bil že čisto razpadel, so spoznali nekdanjega hlapca g. župnika od Sv. Marjete, Štefana Murka, ki je bil labkomišljeni pijanček. Čestokrat je govoril, da si bo nekaj napravil. 12. novembra lani je res izginil neznanokam, vendar ni nihče mislil, da je svojo grožnjo izpolnil. Orožniki so poizvedovali za njim, vendar brezuspešno. Sedaj je stvar pojasnjena. Murko si je izbral za kraj prostovoljne smrti tolmun v Pesnici. Ker je voda prilično plitka, se je zbal, da bi se namera ponesrečila. Zategadelj si je zvezal nogi z žico ter se nato pognal z brega v vodo. Truplo je zašlo med korenine, ki so ga obdržale pod gladino, da ga voda ni mogla dvigniti in naplaviti. Tako je ležal utopljenec že dobrih osem mesecev v vodi ter že čisto razpadel.

Delničarjem Gostilničarske pivovarne, d. d. v Laškem.

Po sklepu izrednega občnega zbora Gostilničarske pivovarne, d. d. v Laškem, z dne 21. junija t. l. se morajo vsi že dospeli obroki za plačilo prevzetih delnic plačati v enem mesecu, torej do dne 21. julija 1932. Ta rok se podaljšuje do dne 31. julija t. l., in sicer nepreklicno. Vsakogar, ki do dne 31. julija t. l. ne bo plačal dolžnih zneskov za delnice, se bo izterjalo sodnijski.

V lastno korist se tedaj zamudni delničarji opozarjajo, naj se drže gorenjega roka.

Upravni svet

Gostilničarske pivovarne, d. d. v Laškem.

* **Kako se je ponesrečil splavar Franc Mlinar.** Pred kratkim je utonil blizu trnjanskega kopališča pri Zagrebu v Savi stari splavar Franc Mlinar iz Savinjske doline. Vrtinci Save so truplo potegnili v globino tako, da ga niso mogli takoj najti; šele naslednji dan ga je našel neki seljak iz Jakuševca. Pokojnika so prepeljali na pokopališče Mirogoj. Kakor je dognala zagrebška policija, je bil Mlinar namenjen v Vinkovce, ustavil pa se je s splavom pri Zagrebu, ker je nameraval obiskati svojega tretjega sina Tončka, trgovca v Trnju. Utrujen od naporenega dela, je na robu splava zaspal. Tako se je zgodilo, da ga je krmilo sosednega splava močno udarilo po glavi in da je mož zdrsnil v Savo. Oba njegova sinova, ki sta bila na splavu, sta skušala potegniti nesrečnega očeta iz Save, a brez uspeha, ker je truplo izginilo v valovih.

* **Obsojen organist.** Pred mariborskim okrožnim sodiščem se je te dni zagovarjal Janko Rakuša, organist pri Sv. Marjeti ob Pesnici, ker je bil obtožen, da je lani meseca oktobra in tudi pozneje žalil tamkajšnje sokole, zlasti takratne cerkvene pevce, ter jim grozil, da jih bo pometal s kora, če pridejo s sokolskim znakom. Obtoženec je krivdo odločno zanikal, priče pa so potrdile navedbe obtožnice. Rakuša je bil obsojen na tri mesece zapore in 150 Din globe pogojno za dobo treh let.

* **Roparski napad na poštnega sla.** Od Sv. Lenarta v Slovenskih goricah poročajo o drznem napadu na poštnega sla lenarške pošte Alojzija Festina. Poštni sel je bil na potu k Sv. Barbari v Slovenskih goricah, ki pripada poštnemu uradu pri Sv. Lenartu. Nosil je s seboj 25.000 Din gotovine. Blizu cilja pa je prežal nanj neznanec, očitno poučen, da bo v poštni vreči izdaten plen. Ko je prišel sel skozi goščavo, je planil iz zasede ropar, mu nastavil samokres na prsi in zahteval poštno vrečo. Ves trepetajoč od strahu je izročil sel zahtevano vrečo roparju, ki je s plenom izginil v gozdu. Oropanec je prišel k Sv. Lenartu, kjer je takoj obvestil vodjo pošte in nato še orožnike o drznem roparskem napadu. Sedaj je bila mariborska policija telefonično obveščena, da so

aretirali v Celju mlajšega moškega, pri katerem so našli blizu 20.000 gotovine. Možakar se je pripeljal iz smeri od Maribora. Mogoče je, da je padel z njim v roke policije roparski napadalec, ki je oplenil poštnega sla.

* **Fantje s keli ubili orožnika.** V Grabnarjevi gostilni na Jezerskem so sedeli domačini Jože Kern, Mihael Dolinšek in Alojzij Povlin. Fantje so pogledali precej globoko v kozarec. Malo pred polnočjo je prišel v gostilno orožniški kaplar Stojan Narančič, ki ga vsa okolica pozna kot jako mirnega in zanesljivega orožnika, ki ni nikdar zahajal v družbo, še manj pa v gostilne. Napovedal je policijsko uro, fantje so mu pa odgovorili, da se jim še ne mudi in naj malo počaka, da bodo popili vino. Ko je bila steklenica prazna, so fantje odšli, Narančič za njimi. Pijani fantje so medtem od plota odtrgali kole in v temi počakali orožnika ter ga napadli. Neusmiljeno so udrihali po njegovi glavi. Vsak udarec je bil smrten. Po zločinu so fantje zbežali, orožnika pa so okoli treh zjutraj našli vsega krvavečega ob cesti. Glavo je imel popolnoma razbito. Prepeljali so ga v Kranj, kjer je mogel zdravnik ugotoviti le smrt. Orožništvo je takoj odposlalo patroljo, ki je fante izsledila in jih izročila sreskemu sodišču. Pokojni Narančič je bil doma v Liki in star 29 let. Vse obsoja strahovit zločin, plod nesrečnega alkohola.

* **Voz ga je pokopal pod seboj.** Franc Arko, hlapec pri Andreju Pirnatu v Zgornji Šiški, je peljal težak voz seña proti domu. Ne daleč od domače hiše se je preobloženi voz prevrnil in pokopal pod seboj hlapca, ki je dobil precej občutne poškodbe.

* **Strelna ga je ubila.** 1. t. m. je udarila strelna v gospodarsko poslopje Gregorja Krofliča, posestnika na Straži, občina Sv. Lovrenc pod Prožinom. Tamkaj so imeli opravke trije ljudje, in sicer ena ženska in dva moška v neposredni bližini. Žensko je strelna samo prestrašila, gospodarja Krofliča je za nekaj časa omamila, sicer pa je tudi on odnesel zdravo kožo. A 38letni France Košec, ki se je nedavno oženil, je obležal na mestu mrtev in so se izjalovili vsi poizkusi, spraviti ga spet k življenju. Ponesrečenec zapušča ženo s štirimesečnim otrokom. Z rodbino sočustvuje ves okoliš, saj je bil pokojnik kot poštenjak po vsem kraju poznan in priljubljen. Ogenj, ki je nastal v poslopiju, so dobri sosede naglo udušili in preprečili, da se ni razširil in napravil še večje škode.

* **Strašna smrt na železniški progi.** Med postajama Falo in Rušami se je pripetilo zadnje dni nekaj groznega. Pod kolesi vlaka je doletela smrt 46letnega hlapca Maksa Čučka od Sv. Lovrenca na Pohorju, ki se je vrgel pod vlak najbrž prostovoljno. Nesrečo ali bolje rečeno, samomor so izdali progovnemu čuvaju krvavi sledovi, ki jih je našel daleč proč od mesta nesreče ob progi. Šel je za njimi ter naletal na vedno strašnejša odkritja. Truplo je vlak popolnoma razkosal ter raztrosil posamezne njegove dele na večjo razdaljo. Najprej je čuvaj našel kos noge, nato stegno, zopet roko in naposled šele zmečkan in razrezano kepo, iz katere se izpočetka ni moglo ugotoviti, ali je sploh človeški ostanek. Na čuvajevo obvestilo se je zbrala na mestu nesreče komisija, sestojeca iz organov železnice, župana iz Činžata in orožnikov. Po najdenih izkazilih so ugotovili ime ponesrečenčeve. Ostanke trupla so deli v krsto ter jih odnesli v mrtvašnico pokopališča pri Devici Mariji v Puščavi. Domnevalo se je najprej, da gre za nesrečo in da se je pokojnik napotil peš od vlaka s falske postaje ter jo mahnil kar skozi tunel, da bi si prikrajšal tako pot. Kesneje pa so poizvedbe pri mrtvečevem gospodarju ugotovile, da gre najbrže za samomor. Čuček je bil že precej časa zamišljen in razburjen tako, da ga ni smel nihče ogovoriti. Na dan nesreče popoldne je kar naenkrat izginil od dela ter se ni več vrnil. Verjetno je, da je med tem časom šel na progo ter počakal na večerni vlak, ki mu je nato končal življenje tako strašno. Pokojnik je bil doma pri Sv. Andražu v Slovenskih goricah in tjakaj tudi pristojen.

* **Obup Slovenke v Dubrovniku.** Danica Ponikvarjeva, ki je služila v mlekarni »Alpa« v Dubrovniku, je ob skalni in morški obali skočila v globok prepad, hoteč izkiniti samomor. Zaradi močnega zaleta pa ni padla na skalovje, marveč v morje, kjer je izginila v valovih, a zopet priplavala na površje. Ribiči so jo opazili in potegnili na obrežje. V bolnici, kamor so jo odpeljali, so zdravniki ugotovili, da si je sicer nalomila hrbtnico, da pa utegne ostati pri življenju.

* **Požar.** V Zalogu pri Ljubljani je prejšnji teden ogenj uničil hišo in gospodarsko poslopje posestnika Franceta Škerjanca. Razen sene, detelje in raznih lesenih predmetov, ki so bili nakopičeni na podstrešju, je pogorelo tudi nekaj obleke. Nastala škoda znaša okrog 30.000 Din.

* **Vlom.** Orožniška patrulja iz Vevč pri Ljubljani je privedla v zapore ljubljanskega deželnega sodišča 35letnega samskega delavca Franceta, ki je bil zaradi tatvine že večkrat kaznovan in je znan kot premeten vlomilec. Obdolžen je, da se je udeležil nočnega vloma pri posestnici-vdovi Dovčevi v Spodnjem Kašlju pri Zalogu. V torek so bili vsi domači in kosci zaposleni pri košnji na Barju. Doma je ostala le posestnica. Okoli 23. je začula ropot po hiši. Ker je mislila, da so prišli domov kosci, je še rekla: »Na štedilniku imate kavo, da se malo okrepčate.« Ni slutila, da je dobila poset treh drznih vlomilcev, ki so se plazili v hišo skozi omreženo okno, v katerem so najprej prežagali železni križ in se nato skobacali v hišo. Prebrskali so vse in iztaknili v nekem predalu 16.000 Din gotovine. Pobrli so denar, nato pa jo odkurili po poti, po kateri so prišli. Vlom je Dovčeva naznanila vevskim orožnikom, ki so pod vodstvom komandirja narednika g. Sušnika začeli takoj zasledovati vlomilce. Mnogi znaki so kazali na to, da so vlomilci dobro poznali hišne razmere. Orožnikom se je posrečilo prijeti Franceta; njegova tovariša pa sta se zaenkrat odtegnila od doma, a ju bodo tudi zasledili. Vsi trije vlomilci so na praznik popivali po raznih gostilnah, kar jih je izdalo.

* **Žalostne posledice brezvestnega hujskanja.** V Ubu, večjem selu v tamnavskem srezu, se je pripetil 1. t. m. žalosten dogodek, ki priča, kam vodijo brezvestne hujskarije raznih ljudi, ki se sami ne upajo izpostaviti se za svoje »ideale«, marveč pošiljajo druge po kostanj v žerjavico. V Ubu se je vršil običajni mesečni sejum. Kakor navadno ob takih prilikah, se je zbralo na sejmu mnogo kmečkega ljudstva. Okrog 9. ure se je pojavil na sejmišču bivši narodni poslanec Vojislav Lazič s skupino svojih privrženecv ter skušal napraviti shod, ne da bi ga bil poprej prijavil oblastvu, kakor določajo zakonski predpisi. Ko so ga oblastveni organi opozorili na to in ga pozvali, naj se odstrani, se ni hotel pokoriti pozivu, marveč je pozval privrženecv, naj se oblastvenim organom upro. Na njegov poziv so začeli spremljevalci napadati navzočne orožnike in policijske uradnike s kamenjem in palicami ter so štiri orožnike in dva policijska uradnika ranili. En napadalec je začel streljati z revolverjem ter je nekega orožnika hudo ranil. Orožniki so nato po zakonitih predpisih uporabili orožje ter oddali salvo na napadalce. Dva, med njimi tudi tisti, ki je streljal na orožnike, sta bila ubita, več drugih pa ranjenih. Ostali so se nato razbežali. Provročitelji vsega tega, Vojislav Lazič, je izkoristil nastalo zmedo ter pobegnil, vendar pa so ga že drugi dan ujeli blizu Obrenovca in zaprli. Lazič in vsi drugi krivci bodo najstrože kaznovani.

* **Napad.** Na Petrovo je bil poškodovan od fantov iz Bitnja delavec Janko Pišek, doma iz Šenčurja pri Kranju. Popoldne je šel obiskat svojega prijatelja v Srednje Bitnje. Zvečer sta krenila v sosednjo gostilno, kjer je bila zbrana večja družba domačih fantov, ki so zahtevali, naj jim da Pišek za vino, ker ima tu dekle. Ker jim Pišek ni hotel ničesar plačati, so ga, ko se je vračal okoli 23. ure proti domu, pričakali. Hudo poškodovanega so pustili na cesti in pobegnili. Ranjenec se je ponoči s težavo privlekel do neke hiše, kjer je obležal. Šele pozno popoldne so ga

pripeljali v Kranj, kjer mu je zdravnik nudil pomoč. Brezobzirni napadaleci so bili naznanjeni orožnikom.

* **Čudna pota strele.** Strela je udarila v vasi Zadvoru, občina Dobrunje, prejšnji teden v hišo posestnika Trtnika, po domače pri Urbinčevih, na kaj čuden način. Smuknila je skozi okno v sobo ter udarila v zid nad železno pečjo, se tam odbila od stene ter preskočila skozi sobna vrata v vežo, kjer je bil prislonjen na lesene stopnice železen drog, dolg približno poldrug meter. V končnico tega droga je nato udrila in se zarila v zid. Potem je zdrknila po drogu, odkrčila podboje pri vratih ter izginila pod zemljo. Suneč je bil tako močan, da je omamila domačo hčer, ki je obležala nezavestna na tleh, vendar pa pozneje prišla polagoma k sebi. Dobila je le manjše opekline po nogah. Domači so mislili, da je vsa hiša v ognju, ker je bila tako silno razsvetljena. Duh po streli se je čutil še pol ure po njenem udarcu. Le čudnemu naključju se je treba zahvaliti, da ni bilo smrtnih žrtev in požara.

* **Od petja v smrt.** Splošno ogorčenje je povzročil divjaški zločin, ki se je zgodil pretekli teden v Oseku. Padlo je zopet mlado življenje brez potrebe, zgolj zaradi izzivalnosti in divjastva, kateremu je del naše mladine žalibog še vedno vdan. Zvečer se je vračal z dela mlinar Janez Kavčič iz Negove s svojim prijateljem. Bila sta precej dobre volje ter sta si po poti veselo pela. V Oseku sta na nesrečo srečala več pijanih fantov, ki so izzivalno klicali na korajžo ter oba zdajci napadli. Kavčičev tovariš je dobil manjše poškodbe, Kavčiča samega pa je en fant udaril z vozno ročico s tako silo po glavi, da mu je prebil lobanjo. Nesrečnež se je zgrudil in kmalu umrl.

* **Roparski napad v Podtaboru pri Podbrezjah.** Ni se skoro še poleglo razburjenje zaradi roparskega umora v Dražgošah, katerega žrtvi sta bili mati in hčerka Lotričevi, že je 30. p. m. zopet pretresel Gorenjsko nov sličen zločin. Mirna vas Podtabor, nedaleč od Podbrezij, je še danes vsa prestrašena zaradi strašnega roparskega napada, izvršenega na Petrovo pri Kovačevih. Zvečer so se Kovačevi odpravili k počitku in okrog polnoči je zaslišala gospodinja Ana, stara preko 50 let, da jo nekdo kliče. Ker se ji je glas zdel sličen glasu služkinje Pavle, je vprašala, kaj je. Toda zločinec, ki je bržčas že pred večerom skril s pomagačem v kleti, je oponašal služkinjin glas ter rekel, naj gre gospodinja odpret vrata in gledat na skedenj, češ, da njen brat, ki leži na skednju, strašno hrope. V skrbeh za brata in misleč, da jo kliče res služkinja, je gospodinja vstala, odprla vrata svoje sobe ter prižgala elektriko. Čim je napadalec zagledal luč, je udaril najprej po žarnici, potem pa zamahnil z roko na starko s tako silo, da jo je zbil na tla. Nato jo je prijel za lase in jo pričel tolči ob tla in ob poleg stoječo skrinjo tako, da je obležala vsa v krvi. Preden so prišli orožniki, sta napadalec pobegnila brez plena. V strahu, da sta zasledovana, je eden skočil 6 m globoko s hodnika na gnojišče, drugi pa je bržčas pobegnil skozi vrata. Podbreško orožništvo z vso vneto zasleduje zločinca, vse ljudstvo pa želi, da bi skoro prišlo na sled roparjema. Stanje gospodinje je skrajno opasno.

* **Noseče matere morajo skušati vsako zateganje odpraviti z uporabo naravne »Franc Jožefove« grenčice.** Predstojniki univerzitetnih ženskih klinik soglasno hvalijo pristno »Franc Jožefovo« vodo, ker se lahko uporabi in se milo odpirajoči učinek zanesljivo pokaže v kratkem času brez neprijetnih stranskih pojavov. »Franc Jožefova« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Kako postanem dober godbenik.

To brezplačno knjižico pošlje tovarna glasbil MEINEL & HEROLD v Mariboru št. 104—B vsakemu prijatelju glasbe, bodisi začetniku ali izvežbanemu godbeniku. Zahtevajte knjižico takoj z navadno dopisnico!

Ali Vas boli glava? Od želodeca? 6 škatlic Fellerjevih Elza-pilul 30 Din in 2 steklenici Elza-švedskih kapljic za 50 Din vse z zavojnino in poštino vred dobite pri lekarnarju Evgenu V. Fellerju v Stubici Donji, Elza-trg 360 (savska banovina).

Vidov dan

Oj domovinski Vidov dan — veseli praznik domačije — v proslavo svobode odbran, radostno srce k tebi bije!

Sovražnik več nam ni vladar, so samo bridki še spomini, — ko Turek, Nemec in Madjar je sekal rane domovini.

Oh groze strašne bil je čas, ko naši domi so goreli, ko sela naša, mesta, vas — pod turškim mečem so ihteli!

Je večni Bog nam dal rokó in Jugoslavija je vstala, — oh venčaj k sreči jo Nebó, da sreče dom nam bo ostala!

J. Č.

Rumena nevarnost preti

V zadnjem času ima Evropa toliko opraviti sama s seboj, da je na Daljni Vzhod skoro pozabila. Že nekaj tednov polnijo stolpce njenega časopisja same reparacije, razorožitve, načrti in ostri govori državnikov. Le semintja se prikaže v kakšnem kotu kratka novica z Daljnega Vzhoda. Človek bi sklepal, da je na Daljnem Vzhodu mir. In res je mir, če izvzamemo majhne praske jaopnske redne vojske z mandžurskimi in kitajskimi roparji. Toda ta mir je strahoten, mir pred divjo nevihto, katere črni oblaki se bolj in bolj zgoščajo nad Daljnim Vzhodom in diše po smodniku in bombah...

«Narodi, čujte signale!»

Skozi nepregledne sibirskie stepe drdrazo dolgi vlaki, noč in dan, dan in noč, že več tednov. V dolgih zimskih plaščih in zaviti v kožuhe, zakaj na severu je mraz, sede rdeče-armejci v dolgih vagonih, ki drve proti vzhodu. Vsi pojo, kakor so tudi meseca julija 1914. peli sto tisoči, ko so jih vlaki vozili v klanje. Pojoč drdrazo najboljši rdeči polki proti Daljnemu Vzhodu. V neskončnost sibirskih step odmeva njih pesem: «Narodi, čujte signale! Kvišku v poslednji boj!» Deset tisoči rdečih vojakov se vozijo na Daljni Vzhod. Spremljajo jih ogromni transporti živeža, municije, poljski lazareti, strojnice, topovi, bombe...

Na nekaterih postajah se dolgi vlak ustavi, ker je treba počakati ekspresnega. In ko zdrvi le-tá mimo, se v marsikaterem oknu pojavi blaziran obraz Evropeev. In ko vidi sin zapada te dolge vrste vagonov z vojaki, vlake s topovi in letali in ko mu udari na uho zvok pesmi: «Narodi, čujte signale!» se zgrozi in umakne v ozadje. Med ropotanjem koles njegovega ekspresa se še dolgo mešajo glasovi: «Kvišku, narodi, v poslednji boj!»

«Daljnovzhodna republika», ki jo na severu omejuje pogorje Stanivoj, na jugu in zapadu pa Čingan, se je v nekaj tednih izpremenila v en sam ogromni vojni tabor. Vladivostok že skoraj nima več civilnega prebivalstva, po cestah hodijo oddelki rdečih čet in preganjajo japonske vohune. Vse vrste vojaških edinic so zbrane tam: bojni polki, letalske eskadrilje, plinski bataljoni in predvsem udarne čete zapada, same krepke postave v usnjenih plaščih s francoskimi čeladami, globoko potisnjenimi na čelo.

In na drugi strani Čingana? Tudi vojni tabor. Tukaj kakor tam. Samo malenkostna je razlika med njima: na tej strani orjaki ruskih vasi s plavimi lasmi in modrimi očmi, tam pa majhni,

spretni rumeni ljudje z drobnimi in zahrbtnimi očmi, ki jih vodijo visoko inteligentni častniki, ki so jim svetovalci bivši carski častniki. Sami stari pustolovci, ki gredo za tistim, ki zna izrabiti njihovo smrtno sovražstvo do boljševikov.

Na tej in na oni strani Čingana vedo vsi: »... in jutri bo zopet boj!« Danes še pojo na obeh straneh, glasno in samozvestno, kakor bi bil njihov ves svet: »Narodi, čujte signale — — in na drugi strani: «Oče našega cesarja je solnce!»

Kokuronša in sovjeti.

Gonilna sila, ki je povzročila tako osredotočenje japonskih čet na rusko-mandžurski meji, je Kokuronša, oficirska klika v Tokiu in Yokohami, katere šef je stari baron Takuna Dan in ki je nedavno umorila starega Inukaja. Teh ljudi ni primerjati z evropskimi fašisti, ker so to mogoče, ki rovarijo na tihem in ki zasledujejo svoje smotre z nezaslišano doslednostjo. Cilj Kokuronše je: Vojna z Rusijo, in sicer takoj, najbolje že kar jutri! Japonska s svojimi 64 milijoni prebivalcev na ozemlju 385.000 kvadratnih kilometrov potrebuje nove zemlje, ki je zanjo zgolj vzhodna Sibirija, pripadajoča Rusiji. »Mi bomo v viharjem vremenu krmarili krepko v naši smeri!« je dejal v Tokiu admiral Saito. V Kremlju so prav dobro razumeli, kaj je pri tem mislil: Krmarili bomo naprej v smeri, ki jo je začrtala Kokuronša. In ta smer je boj na nož... In zaradi tega pošilja sodrug Vorošilov dan za dnem dolge vlake svojih ljudi na Daljni Vzhod. Zaradi tega diši tam gori tako silno po smodniku. Tako silno diši, da je dokončna mobilizacija le še vprašanje časa.

«Ostali bodo samo premagani!»

Najbrže ne oni v Moskvi, ne oni v Tokiu, ne energični general Vorošilov in ne stari admiral Saito ne vedo, kaj je dejal pred kratkim angleški časnikar, mož, ki se je skozi dve desetletji potikal po vseh bojiščih sveta ter videl več mrličev in krvi kakor kdorkoli. V Anosvari, zapuščenem in umazanem mestecu na mandžursko-ruski meji, je bilo to, pred nekaj dnevi ob štirih zjutraj. Od daleč so se videle luči tako iz ruskega kakor tudi iz japonskega tabora. Nad mestecem so krožili ruski bombni aeroplani, dostojanstveno, kakor se zanje spodobi, in nekje v bližini so pokopavali mrliča, padlega v mejni praski, ki jih je vsak dan nešteto.

«V tej vojni ne bo nobenega zmagovalca», je dejal ta Anglež, ki je videl v svojem življenju toliko groze. »Ostali bodo le premagani! In če mi časnikarji verujemo, da imamo nekaj vpliva na bitje in nehanje sveta, potem zastavimo prav vse sile sedaj ob dvanaesti uri, da preprečimo to vojno, ki se tiče nas vseh, belih in rumenih, črnih in rdečih. Ta vojna bo samo predtakt k novemu svetovnemu klanju, čigar izid je že danes povsem nedvomljiv!»

IZ POPOTNIKOVE TORBE

PRED OTVORITVIJO SOKOLSKEGA DOMA V GORNJEM GRADU.

Gornji grad, julija.

Prihodnji mesec bo otvoritev Sokolskega doma v Gornjem gradu, ki bo služil vzvišeni in nesmrtni Tyrševi ideji.

S pristopom gornjegrajskega sokolskega društva k Sokolu kraljevine Jugoslavije se je pričelo v našem društvu povsem novo življenje, k čemur je največ pripomoglo posrečeno imenovanje nove društvene uprave, ki jo je izvršila celjska sokolska župa. Za društvenega starosta je imenovala tukajšnjega sanitetnega referenta br. dr. Janka Raka, zavednega in navdušenega Slovana in Sokola. Društvena uprava je tudi še danes razen nekaterih izprememb ostala ista.

Pobudo za gradnjo Sokolskega doma v Gornjem gradu sta dala brata dr. Janko Rak in notar Fran Košenina, ki sta položila temelj, odnosno prispevala vsak po 20.000 Din, kar je za sedanje čase res velika požrtvovalnost. Stavbišče s telo-

vadiščem v izmeri okoli 56 arov pa je po premostitvi številnih zaprek razlatala škofijskemu veleposestvu mestna občina, ki je zemljišče potem odstopila društvu brezplačno.

Z občudovanja vredno energijo se je lotil brat starosta težavnega dela — zbiranja nadaljnjih prispevkov in je v enem letu nabral med tukajšnjim uradništvom, Gornjegraščani in prebivalstvom Zadrebke in Gornjesavinjske doline toliko darov, da se je lahko pričelo misliti na skorajšnje zidanje. S svojo živo in zgovorno besedo je pridobil lastnike konj in vozil, da so mu obljubili brezplačno voziti material. Posrečilo se mu je dobiti tudi brezplačno precejšnjo množino lesa. Večina je obljubljenih prispevkov bodisi v denarju, materialu ali voznjah po potrebi takoj izvršila, nekateri so svoje obljube preklicali, nekateri pa so za vse društvene prošnje, naj obljube izpolnijo, do sedaj ostali gluhi.

Načrt doma je napravila po navodilih brata Slavka Vidmarja tvrdka Nerat v Celju. Po proračunu bi bil potreben kapital nekaj nad 400.000 dinarjev. Ker pa društvo ni imelo toliko denarja, se je uprava odločila, zidati Sokolski dom v dveh presledkih, kakor bodo pač na razpolago denarna sredstva. Sklenilo se je najprej postaviti samo dvorano z odrom. Meseca avgusta lani se je pričelo z delom in je bila stavba v sirovem do jeseni izvršena. Temeljni kamen je bil položen dne 16. avgusta. Sredi meseca maja letos se je pričelo delo nadaljevati in tako bo stavba v prvem delu skoro že dogotovljena. Dvorana je dolga 16 m, široka 10 m, visoka pa 6 m 75 cm; dolžina odra je 8 m, globina pa 10 m. Pod odrom sta dve garderobi. Stavbo je zgradil domači podjetnik g. Martin Golob iz Savine. Večino materiala se je nabavilo pri domačinih. Gradnjo je vodil brat starosta sam, a pri njej so bili zaposleni domači ljudje.

Stavba velja okoli 200.000 Din. Dolžna je le četrtina tega zneska, ostalo je plačano. Ker je bilo v sedanjih hudih časih nemogoče najeti posojilo pri denarnem zavodu, je zopet razbremenil upravo velikih skrbi in težav ter rešil Sokolski dom požrtvovalni naš starešina.

Vse prizadevanje nasprotnikov, da bi razbili Sokola, mu odvzeli mladino in onemogočili gradnjo doma, so ostala brezuspešna.

Otvoritev Sokolskega doma se bo vršila prvo nedeljo v mesecu avgustu. Na ta velepomembni sokolski praznik se Gornjegraščani zelo veselijo in vneto pripravljajo, da slovesno proslave ta dan in dostojno sprejmejo goste. — Pričakuje se, da se bo ta dan zbralo v prijaznem Gornjem gradu lepo število Sokolov in Sokolice kakor tudi sokolstvu naklonjenega občinstva. Za vsakega zavednega Sokola iz Savinjske in Saleške doline je dolžnost, da prisotstvuje otvoritvi prvega Sokolskega doma v Gornjesavinjski dolini. — Upamo pa, da bomo mogli na slavnostni dan bratski stisniti roko tudi bratom in sestram iz sokolskih gnezd onstran Črnic in bele Ljubljane. Bratje in sestre! 7. avgusta na svidenje v Gornjem gradu! Zdravo!

gnezd onstran Črnic in bele Ljubljane. Bratje in sestre! Dne 7. avgusta raj se nas snide čim več v Gornjem gradu. Zdravo!

P. S.

NOVICE IZ POLJANSKE DOLINE.

Letos je vse nekako pozno. Takole počasi prihaja poletje. Druga leta je bila košnja do konca junija že opravljena, letos se je pa zavlekla prav v julij. Nakosilo se je še precej; tudi žita še dosti dobro kažejo, če bo odslej ugodno vreme. Česnje, katerih bo v višjih legah veliko, šele dozorevajo.

Letoviščarji prihajajo šele zdaj v dolino; tudi je že precej prišlašenih. Naša Sora postaja, četudi počasi, vedno bolj prijetna za kopanje. V njej bodo imeli posebno letoviščarji v dolini zabavo in ohladilo v vročih dneh. Avtopodjetje Poljanšek je za letoviščarje v dolino za vožnji na obe strani, ako bo ta ali oni imel nujno opravilo v mestu ali drugod, popustilo na cenah.

Imamo neki poseben obisk v dolini, kar se je že bralo v drugih listih, namreč obisk neke

Američanke Francke Tavčarjeve. Čuje se, da je silno bogata ali da bo podedovala velikansko, večmilijonsko dediščino po nekem stricu. Čudno pa je, da o tem bogatem stricu, ki je bil baje tudi iz Poljanske doline, pri nas nihče nič ne ve. Ona je doma na Hlavčjih njivah, občina Trata, a njen mož, po katerem se piše Tavčar, v Selški dolini.

Dasi je kriza — posebno se občuti pomanjkanje denarja — se v dolini vendar še precej zidajo nove stavbe. O pomanjkanju denarja se toži vse vprek. Je res, a jih je dosti tudi takih, ki denar doma tišče in zapirajo, namestu da bi ga naložili v varnih denarnih zavodih, kjer bi prišel v obtok. Doma spravljene denar, kolikor ni potreben za sproti, je popolnoma mrtev, ne nese nobenega dobička in nima tako lastnik nobenih koristi od njega.

PREKMURSKI GLASNIK

Zdravstveni dom v Dolnji Lendavi. Za ta dom se letos sploh ni nič delalo, ker za nadaljevanje gradbe ni na razpolago kredita. Občine, združene v zdravstvenem okolišu, so se sicer vse izrekle za sodelovanje, razen dveh, vendar pa nima nobena denarja, ki bi ga lahko dala. Dolnjelendavska občina, ki ima od vseh še največ kredita, je pristala na to, da bo zaenkrat sama kreditirala delo, ki se mora nadaljevati, druge občine bodo, kakor hitro dobe denar, plačale svoje deleže. Prišlo pa je medtem razveseljivo poročilo tudi od banske uprave, ki bo dala na razpolago 50.000 Din, s čimer se omogoči nadaljnje delo. Dom mora biti do jeseni pod streho. Urediti se morata soba za zdravljenje trahoma in najbrže tudi izolirnica.

Dolnjelendavska meščanska šola. To šolo, ki je v državnem posloplju, je vzdrževala država. Ne samo Dolnji Lendavi, nego vsemu srezu je na tem, da meščanska šola ostane. Občinski odbor dolnjelendavski je zaradi tega sklenil, da prevzame občina skrb za kurjavo in razsvetljavo ter tako prispeva k vzdrževanju te šole. Ker je s tem občina vsekakor pokazala mnogo razumevanja za šolstvo, upamo, da meščanska šola v Dolnji Lendavi ostane.

Določitev sejmov v Dolnji Lendavi. Glede teih sejmov je stavil gremij trgovcev poseben predlog, ki ga je občinski odbor dolnjelendavski v celoti osvojil in ga bo poslal na odločilno mesto s prošnjo, naj se predlagani sejmi na določene termine tudi odobro.

Na semenogojko postajo v Beltincih je priredila kmetijska podružnica v Murski Soboti 26. p. m. poučni izlet, ki se ga je udeležilo okoli 50 najboljših posestnikov. Z zanimanjem so opazovali na semenogojkem polju, kako se vzgajajo po odbiri in po križanju nove vrste naših žit. Križanci domačih pšenice z ameriško pšenico so vzbujali med posetniki občo pozornost zaradi dolgega klasu, odpornosti proti boleznim in močnejši slame. Izven semenogojkega polja so si udeleženci še ogledali stroje za čiščenje žit in detelje ter se vračali z izleta prepričani, da se z zmisljivim vzgajanjem semen da dvigniti pridelek naših žit tako po kakovosti kakor tudi po količini. Predsednik podružnice, g. Stefan Kühr, se je vodstvu semenogojke postaje toplo zahvalil za poučno razkazovanje in za praktična navodila.

Velik požar v Pertoči. Nedavno noč je nastal ogenj v posloplju Štefana Čontala v Pertoči. Požar se je z bliskovito naglico širil in ko so domači gasilci prihiteli na kraj požara, je bilo v plamenih že tudi poslopje sosedu Josipa Ficka. Gasilci so se takoj lotili omejitve požara, ki je ogražal že tudi ostala bližnja poslopja. Po vseh znakih sodeč je moral biti ogenj podtaknjen. Pri Čontalovih bi menda vsi zgoreli, da ni spal na podstrešju v senu domači sin, ki je prvi opazil ogenj in prebudil domače. S kako naglico se je širil ogenj, priča dejstvo, da so si domači v zadnjem trenutku rešili le golo življenje. Saj je bila vsa stavba iz lesa in krita s slamo. Rešiti

tudi ni bilo mogoče živine iz hlevov. Zgorele so ena krava in dve telički. Poslopje je dobesedno pogorelo do tal z vsem, kar je bilo v njem. Ista usoda je grozila tudi Ficku. Vendar so pa bili tamkaj domači še pokonci, ko je požar nastal, in se jim je posrečilo rešiti vsaj nekaj. Sicer pa sta tudi tu pogorela stanovanjska hiša in gospodarsko poslopje do tal. Dasi so gasilna društva iz daljine in najbližje okolice prav hitro prišla na kraj požara, vendar niso mogla dosti rešiti, ker ni bilo vode. Proizročena škoda pri obeh posestnikih je prav velika; pri Čontalu se ceni na 140.000 Din in sploh ni krita z zavarovalnino, pri Ficku, ki je bil zavarovan za 10.000 Din, pa znaša 150.000 Din.

Huda nesreča dvch dečkov. Dečka Imre Fujs ni Anton Ritlop v Murski Soboti sta se pošala skozi park, namenjena k zaključni šolski maši. Pa ju je premotila skušnjava, da sta zlezla na dokaj visoko črešnjo. Ko sta se že nazobala drobnega sadu, sta si še napolnila žepe, vendar pa ju ni bila volja, da bi splezala nazaj. Fujs, ki se je spravil prav v vrh drevesa, se je začel gugati in da bi bilo veselje še večje, je še Ritlop pomagal. Medtem pa je prišel mimo še neki deček, ki je tudi hotel biti deležen nevarne zabave. Začel je plezati po drevesu, toda komaj je bil le nekaj metrov od tal, se je trhlo deblo le meter nad zemljo prelomilo. Z velike višine sta oba dečka padla na tla in negibna obležala na tleh, dočim se tretjemu ni pripetilo ničesar. Ta je takoj odhitel po pomoč. Hudo poškodovana so Ritlopa in Fujsa prepeljali v bolnico. Najhujše poškodbe je dobil Fujs, ki še vedno leži v nezavesti ter ima najbrže opasne notranje poškodbe. Ritlop pa je močno poškodovan na glavi in po obrazu.

Bik mu je poškodoval nogo. Matjažu Horvatu, posestniku v Brezovici, se je dogodila nenavadna nesreča. Pred drevi je v hlevu privezal mladega bika. Pri tem mu je stopil bik na nogo s tako močjo, da mu je v nogi pretrgal vse žile in mu nogo razmesaril. Horvat je bil prepeljan v bolnico.

NAŠI NA TUJEM

Slovenci v Ameriki. V Chisholmu v državi Minnesoti je umrl rojak Franc Arnič za jetiko v starosti 39 let. Pokojnik se je rodil v Lučah v Savinjski dolini. Štiri leta je bil v svetovni vojni. Leta 1921. pa se je izselil v Ameriko, kjer je delal v rudnikih in si nakopal zavrato bolezen, ki ji je sedaj podlegel. Njegova žena je lani umrla za isto boleznijo. V Ameriki zapušča sedemletnega sina edinca, v stari domovini pa mater in sestro. — V svojem domu v okolici Clevelanda je naglo umrl Janez Kuzmič. Dva dni pred smrtjo je še delal v livarni, kjer je bil zaposlen zadnjih 16 let. Ko je popoldne prišel domov, so poklicali zdravnika, a še preden je le-ta prispel, je bil mož že mrtev. Zapušča ženo in štiri otroke. — V Avrori je v tamkajšnjem jezzeru utonil rojak Janez Jamnik, ki je z nekim svojim tovarišem ribaril. Po nesreči se je prevrnil čoln. Tovariš je splaval na breg, Jamnik pa je izginil v valovih. — V Rock Springsu je preminila rojakinja Jedert Notarjeva. Novica, ki jo je nedavno prejela, da se je njen edini sin avijatik smrtno ponesrečil, je na ubogo ženo vplivala tako, da jo je zadela kap. — V Waukeganu je umrla Marjeta Ferjanova, doma na Javorniku pri Jesenicah. V Ameriko, kjer zapušča moža in brata, je prišla pred desetimi leti. — V Clevelandu je izdihnil po dvodnevnih boleznih Ludovik Kocina, star 22 let in doma v tržaški okolici. Zapušča starše, ženo in tri brate. — V Pueblu je legel v grob Alojzij Gačnik, star 40 let, po rodu iz Dobropolj na Dolenjskem. Bolehal je več let za jetiko, ki si jo je nakopal v vojnem času. — V Chicagu je v starosti 54 let preminil rojak Anton Rehavs, ki je bival v Ameriki 29 let. Doma je bil v Zagorju ob Savi.

ZANIMIVOSTI

Svetovna razstava kruha

Na Trajanovem trgu v Rimu so imeli nedavno razstavo, zanimivo za vse dežele in ljudi — razstavo kruha. Veliko zanimanje zanjo priča, da je prireditev popolnoma dosegla svoj namen. Razstavilo je okoli 60 evropskih in prekomorskih držav približno 6000 vzorcev kruha. Tudi to priča, da je kruh najbolj vsakdanje ljudsko živilo, ki ga ljudstva pripravljajo, mesijo in pečejo po svojem najraznovrstnejšem okusu ter mu dajo tudi različno obliko.

Pojem »kruh« se krije s pojmom »omike«. Po vsebini in obliki kaže značaj ljudstva, ki ga je vmesilo in speklo ter ga je. Pri nekaterem kruhu se tako jasno vidi bujna domišljija, pri drugem stvarnost, preprost in izboljšan okus, a tudi imovitost in revščina.

Da je bila razstava kruha v Rimu, ni čisto slučajno. Rim je bil namreč mesto, ki je posredovalo uvedbo kruha na evropski celini. Domneva se, da so kruh »izumeli« Kitajci, kar pa tudi ni povsem gotovo. Vsekakor pa je gotovo, da je kruh že zelo stara reč. V Tutankamnovi grobnici so pred leti med zlatom in dragotinami našli tudi kose kruha — znak, da so kruh poznali in pekli že egiptovski faraoni. Njih pripravljanje kruha je bilo seveda na znatno nižji stopnji, kakor je danes. Kakih dva tisoč let pred Kristusom so pekli kruh tako, da so testo razvaljali in ga položili na vroč prosor, kjer se je spekel, posušil in dobil rjavo barvo. Na ta način pripravljajo in pečejo kruh še dandanes pastirska plemena v Severni Afriki, Siriji in sosednjih deželah, a tudi v Turčiji in na Kitajskem. Na tenko razvaljano testo, ki se položi na vroč kamen, dokler se ne speče, je praoblika in predpoda današnjega kruha. Že stari narodi so umeli kruh tako pripraviti, da dolgo ni splesnel.

V primeri s temi preprostimi praoblikami kruha kaže današnji krušni izdelek civiliziranega sveta ogromen napredek, in sicer ne le po vsebini in kakovosti, ampak tudi po obliki. Švica n. pr. kaže na razstavi v Rimu vse mogoče oblike svojih krušnih izdelkov, ki nazorno pojasnjujejo dobro razmerje med človekom in kruhom. Vsak švicarski kanton, da celo vsak kraj ima svojo posebno vrsto kruha, v mestih pa prevladujejo še posebne zmesi, ki dražijo okus in vabijo sladokusca h krušni mizi.

Če so švicarski izdelki kruha izbrano pripravljani, so italijanski preprosti, izvirni samo po obliki. Ponekod jim dajejo podobo vencev, rogljev in kron, v nekaterih pokrajinah je podoben čudaškim živalim, na Siciliji jedo celo hlebe, ki so proti vrhu okoničeni.

Španski kruh je v oblikovnem pogledu razkošen in kaže vso bujnost domišljije, ki z njo razpolaga špansko ljudstvo. Nekateri izdelki kruha so kakor damska pokrivala. Francija je v Rimu zastopana s kruhom v podobi palic in cevi. Anglija pa kaže v svojem oddelku hladnost in treznost: njen kruh ima samo en namen, t. j. da se spravi čimprej v denar. Kakršen je Anglež, namreč suh in ljubeč nakitje in okrasje, takšen je tudi kruh te dežele.

Rusija je zastopana na razstavi samo z dvema hleboma iz Tiflisa. Prvi kaže preprosto obliko, drugi pa ima podobo bumeranga. Balkanski izdelki kruha kažejo iznajdljivost bližnjega Orienta. Amerika pa se razkazuje tudi na rimski razstavi kakor zmesek vsega, kar je izumil in izkoristil zapadni evropski svet.

× **12 milijonov brezposelnih v Ameriki.** Ameriška delavska zveza objavlja, da je bilo v Ameriki ob koncu meseca marca 10.636.000 brezposelnih. Ta številka pa se smatra za zelo nizko in trdi se, da znaša sedaj število brezposelnih najmanj 11 do 12 milijonov. V težki industriji se je brezposelnost pomnožila vsaj za 3 do 4 od-

stotke, dočim se je plača v istem času znižala za pet odstotkov. Drugod se število brezposelnih ni znižalo, ker se je število izenačilo zbog večje zaposlitve na kmetih in v živilski industriji.

× **Praktični izumi.** Na mednarodni patentni razstavi v New Yorku je bilo okoli 5000 novih izumov, med katerimi so nekateri zavoljo svoje uporabnosti vzbujali veliko zanimanje. Tako so bili razstavljeni kar trije modeli aparatov, ki naj opravljajo dojenje otrok. Takšni aparati se pritrjuje ob obeh straneh zibelke, otroškega vozička ali kje drugod na primernem kraju ter imajo steklenico z mlekom, ki sega do otroških ustec. Tri druge priprave imajo namen, da obvarujejo tatov steklenice za mleko, ki jih Američani postavljajo pred vrata, da jim jih mlekarice napolnijo. Aparat za kuhanje jajc ima piščalko, ki se oglasi, čim je jajce skuhan. Obiskovalci so zelo občudovali pripravo, ki reže meso v plošče, skoraj največ zanimanja pa je vzbudil električni zvonec, ki sam javi obiskovalcem, ali so v kakšnem stanovanju ljudje doma ali ne.

× **12 milijonov nepismenih v Turčiji.** Pri poračunski razpravi v ankarski zbornici je prosvetni minister Essad-bej izjavil, da šteje Turčija, ki ima 14 in pol milijona prebivalcev, 12 milijonov nepismenih ljudi.

× **Nova razsvetljava za stanovanja.** Učenjak Georges Claude je predložil Akademiji znanosti v Parizu izum o novem načinu razsvetljevanja stanovanj s steklenimi cevmi, napolnjenimi s plemenskimi plini. Ta razsvetljava bi bila poceni in bi obenem svetila v tako imenovani dnevni luči, to je brez izpreminjanja barv.

× **Zdravljenje padavice ali božjasti.** V zdraviliškem društvu na Dunaju je profesor Wiesner predaval o novi metodi zdravljenja božjasti, ki jo uporablja že precej časa. Profesor je namreč začel zdraviti epilepsijo s slabimi röntgenovimi žarki. Zdravljenje traja dve do tri leta. Seveda se danes še ne more vedeti, ali utegne biti tako zdravljenje trajno ali ne.

× **Solnčni žarki namestu naočnikov.** Nemški zdravnik-Rihard Dausel zdravi očesne bolezni z obsevanjem očesnih mišic. V mestu Fürstenbergu v mecklenburški deželi, kjer je njegovo zdravilišče, se najde redkokdo, ki nosi naočnike. V petih mesecih je omenjeni zdravnik ozdravil skoraj vse očesne bolnike. Sam je nosil naočnike tri leta in pozneje je ozdravil po tej metodi Američana Batesa. V kratkem prispe v njegovo zdravilišče 50 šolskih otrok iz Berlina, da jih oprosti naočnikov.

× **Smrt nezakonskega sina Franca Jožefa.** V Hebu na Češkem je umrl 68letni bivši natak Adolf Slovač, ki je vse svoje življenje zatrjeval, da je nezakonski sin cesarja Franca Jožefa. Njegova mati je namreč bila kuharica na dunajskem dvoru. Slovač je bil v resnici nekoliko podoben pokojnemu avstrijskemu cesarju, podobnost pa je tudi namenoma podčrtoval s tem, da si je pustil rasti »cesarsko« brado po vzoru domnevnega očeta. V zadnjem času, ko ni mogel več delati, je Slovač prodajal slike, na katerih se je podpisoval kot Adolf Habsburški, sin cesarja Franca Jožefa. Pred smrtjo je tudi izrazil željo, naj ga pokopljejo v dunajski kapucinski grobnici, kar se seveda ni zgodilo.

× **Dvanajstmilijardna dediščina.** Pred 50 leti je umrl v Bombayu armenski trgovec Eli Amiranian, ki je zapustil ogromno imovino in čudovito oporoko, v kateri je določil, naj se vsa dediščina izplača šele po 50 letih dedičem; med tem časom pa naj jo upravlja posebna komisija, sestavljena iz angleških in indijskih notarjev. Ta komisija, ki je vršila po oporoki določene naloge, je naložila denar v posestva. V 50 letih so posestva tako pridobila na vrednosti, da znaša vsa dediščina okrog dvanajst milijard dinarjev. Ko so iskali dediče, dolgo časa niso našli nobenega. Naposled so našli v Aleksandriji 80 let staro nečakinjo Marijo Djanikianovo, ki je živel zelo ubožno. Ko je zvedela za pravično dediščino, je vsa vesela vzkliknila: »Hvala Bogu, da imam dva sina.»

× **Urgski hutuktu umorjen.** Holandski listi poročajo, da je bil urgski hutuktu, «utelešenje Budhe» in poglavar lamaistične cerkve na Mongolskem, na poti iz Nankinga umorjen in oropan. V Nankingu se je bil udeležil ljudskega tabora. Stanoval je pri nekem svojem prijatelju, generalu, pa so ga člani lastnega spremstva umorili in oropali. Morilci so pobegnili s plenom v gore. Hutuktovo truplo so balzamirali in prenesli v lamaistični samostan v Kukunooru. S hutuktovo smrtjo je končana nad deset let trajajoča srdita borba v lamaistični cerkvi. Hutuktu je bil kot pancenlama drugi najvišji njen poglavar. Svoj sedež je imel v slavnem samostanu Tašilunpu, ležečem osem dni hoda zapadno od Lhase. Pred dobrimi desetimi leti pa ga je pregnal iz samostana lhaski dalajlama. Pobegnil je k svojim najzvestejšim pristašem v Mongolijo. Opetovano se je mudil na Kitajskem in kitajska vlada ga je ščitila. Kitajska vojska je pregnala pozneje dalajlamo v Indijo, a se je zopet vrnil v Lhaso in pancenlama je moral ponovno zbežati v Mongolijo. Kitajci so imeli med državljansko vojno dovolj svojih skrbi in se niso mogli več vmešavati v spore lamaistične cerkve. Najmanjši verski dvom enega izmed vrhovnih poglavarjev te cerkve lahko provzroči, da ga proglasi drugi za obsedenega, mu prepove dostop do vseh svetih krajev in obredov ter mu odreče vse pravice. Tako se je zgodilo pancenlami, čeprav so ga vsi lamaistični narodi, živeči na severu Tibeta, častili kot svetnika. Od takrat je bil izgnanec in nihče ni pričakoval, da se bo našel človek, ki bo dvignil roko na drugega najvišjega poglavarja cerkve. To priča o propadanju vere v tem delu Azije, kjer si dozda nihče ni upal dotakniti se služabnika cerkve, bodisi da je šlo za lamo ali za siromašnega meniha. Poznavalci azijskega daljnega vzhoda pripisujejo to demoralizacijo vplivu boljševiške Rusije.

× **Umetni izbruhi Vezuva.** Že davno so minili časi, ko so zvedavi Napolitanci čakali, kdaj izbruhne Vezuv. Za tujce je bilo treba preskrbeti privlačnost tudi v tem pogledu in italijanska vlada se je res potrudila za nadomestek. V Vezuovem žrelu nameščajo napravo, ki bo omogočala umetne izbruhe ognjenika, kadar bodo obiskovalci želeli. Zadnji poskus se je sijajno obnesel in je tako vplival na nepoučeno ljudstvo iz ognjenikove okolice, da so se prebivalci pod Vezuvom takoj uvrstili v procesijo in začeli moliti, da bi jim nesreča prizanesla.

× **Strupeni vojni plini — kitajski izum.** Znano je, da so bili Kitajci tisti, ki so izumili smodnik. Manj znano pa je, da so bili tudi prvi, ki so uporabljali strupene pline za to, da so uničili svoje sovražnike. Sicer so tudi Japonci v davnih časih uporabljali v bojih s Kitajci prav drobno zmet poper, ki so ga sipali v bližini stoječim nasprotnikom v oči. Toda Kitajci so že v davnih časih uporabljali tako zvane smrdeče lonce, ki so se izkazali za najbolj strašno bojno sredstvo zlasti na morju. Ti lonci so bili napolnjeni s čudno tekočino, iz katere se je razvijal strupen plin, ki je, če ne že usmrtil, vsaj lahko omamil precejšnje število sovražnikov. Teh loncev so se Kitajci posluževali zlasti takrat, ko so bili njihovi morski roparji na višku. Hitro so namreč spoznali, da je škoda ladje, ki so jo namerjali izropati, uničiti z ognjem ali s strelji iz topov; zaradi tega so rajši iz precejšnje bližine iz svojih urnih in okretnih roparskih ladij zmetali na napadeno ladjo nekaj takih loncev, ki so razvili toliko strupenega plina, da je moštvo napadene ladje bilo takoj razoroženo.

× **Ledenik v ognjeniku.** Ruska znanstvena ekspedicija, ki je raziskovala pogorja v Armeniji, je odkrila v žrelu 5000 metrov visokega ugaslega ognjenika Alagesa mogočen ledenik. To bo kropa, če začne ognjenik zopet bruhati.

× **Zamenjana otroka.** V Münchenu-Gladbachu je sodišče priznalo, da 12letni deček Donk ni sin svojih dozdavnih roditeljev, ki so ga vzgojili, temveč sin dirkača Beutha. S tem je bila naposled pojasnjena mučna zadeva, ki sta si zakonca Donk z njo belila glavo že od otrokovega rojstva,

ker nista vedela, ali je dete njuno ali ne. Leta 1919. sta bili Donkova in Beuthova v Münchenu-Gladbachu v porodišnici in po porodu je Donkova izjavila, da so ji zamenjali otroka z otrokom Beuthov, ki je ležala v sosednji sobi. Glavna strežnica je pa izjavila, da je zamenjava otrok izključena. Čez deset let sta se rodbini zopet srečali in Donkova je takoj spoznala, da je dozdveni sin Beuthovih zares njen. Sledila je civilna tožba in sodišče si je moralo pomagati s krvno preizkušnjo, ki pa je ostala brez uspeha, ker spadala obe rodbini v isto krvno skupino. Šele ko so izmerili obema otrokoma čeljusti in oči, je sodišče spoznalo, da govori Donkova resnico. Tako je prišla zamenjava otrok na dan šele čez deset let.

× **Ljudje z dvema glavama.** Češkoslovaški listi so nedavno poročali o ciganki, ki je rodila dete z dvema zgornjima in samo z enim spodnjim telesom. Izrodek je živel 15 minut. Medicinska veda je zabeležila doslej najmanj 200 podobnih nesrečnejšev, izmed katerih so čakali nekateri celo visoko starost. Vodja patološkega zavoda v Göttingenu, profesor dr. Gruber, je v zadnjem času napisal obsežno knjigo o tem predmetu. Tako pripoveduje o dvoglavem otroku, ki je leta 1929. v Aachenu živel 16 do 17 dni. Obe glavi namreč nista umrli — istočasno, temveč s presledkom enega dne. Ta otrok je provzročil prepir, ki se ni omejil zgolj na učenjake. Prepirali so se namreč o vprašanju, ali je šlo za eno ali za dve osebi. Zdravnik, navzoč pri porodu, je zahteval dvojni honorar od bolniške blagajne, kakor za dvojčka, blagajna pa se je upirala. Tudi v matičnem uradu niso vedeli, ali naj vpišejo enega ali dva novorojenca. Po otrokovi smrti je profesor, pozvan za izvedenca, odločil, da gre za dve osebi, ker je otrok imel dvoje možganov in dve srci ter je dvakrat umrl. To naziranje se strinja s staro navado, da dobe otroci z dvema glavama pri krstu dve imeni. Tako se je imenoval dvoglav, ki se je kazal v Firenci, Peter in Pavel. Obe glavi sta se medsebojno dobro razumeli. Drugače je bilo s «škotskima bratoma», dvoglavcem, ki se je razkazoval v 15. stoletju na angleških knežjih dvorih. Vsaka obeh glav je imela tako rekoč svojo glavo, ki se ni hotela vkloniti drugi. Obe sta se neprenehoma prepirali. Če je hotela ena kreniti na desno, je hotela druga na levo, in posledica tega je bila, da noge niso vedele kam in da je teteblil nestvor čisto na tla. Samo pri petju škotskih pesmi sta se glavi izborna razumeli, peli pa sta — dvoglasno, kar je delalo na ljudi nenavaden vtis. Zelo čuden je bil primer otroka, ki se je rodil leta 1780. v Bengaliji. Tu nista bili dve bitji zraščeni v eno telo, temveč je otroku na glavi stala še druga glava kakor klobuk. Možgani obeh glav so bili zraščeni skupaj, in sicer tako, da so se občutki otroka takoj podelili drugi glavi; na primer: obraza sta se istočasno skremžila v joku ali v smehu. Le toliko je bila druga glava samostojna, da je bdela, medtem ko je otrok spal. Narava je po nekoliko letih sama popravila svoj slabi dovtip s tem, da je življenju nesrečnega nestvora napravila konec z ugrizom strupenice.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Bo že plačal.

Nekomu je precej časa nagajal želodec. Mnogo zdravnikov je že obiskal, seveda zaman. Naposled je obiskal znamenitega specialista, ki mu je povedal, da je takoj potrebna operacija. Bolnik se je ustrašil ter dejal: «Jož, taka operacija pa mnogo stane, jaz pa nimam denarja...»

«Tudi v banki ne?» je vprašal zdravnik. Bolnik je samo odkimal.

Zdravnik: «Pa ste menda vsaj za življenje zavarovani?»

Bolnik: «Tisto pač, ampak zavarovalnino izplačajo šele po moji smrti.»

Zdravnik prav prijazno: «No, je že vse dobro in v redu. Vas bomo pa kar operirali.»

Priden sinko.

«Danes si bil priden, sinko. Zato lahko poješ jabolka, spravljena v shrambi.»

«Ne morem jih pojesti, mamica.»

«Zakaj ne?»

«Ker sem jih že pojedel.»

Slepo črevo.

«Ljudje bi mogli prav dobro živeti tudi brez slepega črevesa. Ali ne mislite tako, gospod sanitetni svetnik?»

«Ljudje že, toda kirurgi ne.»

Dober računar.

«Če gre šest dečkov na breg reke in dvema roditelji prepovedo kopati se, koliko se jih gre kopat, Mihec?»

«Vseh šest, gospod učitelj.»

Iz zakonskega življenja.

Zena: «Možiček, danes moram pa govoriti s teboj o mnogih stvareh.»

Mož: «Nanje sem pa res radoveden. Navadno govoriš z menoj le o tistem, česar nimaš.»

Mogoče in nemogoče.

Učitelj govori o letanju in vpraša Jožka: «No, Jožek, kaj na primer kanarček more, jaz pa ne?»

Jožek: «Okopati se v kozarcu vode, gospod učitelj.»

Čestitke.

«Dovoli, prijatelj, da ti najprisrčneje čestitam. Današnjega dne gotovo vse življenje ne boš pozabil.»

«Oprosti, saj se oženim šele jutri.»

«Saj baš zato.»

MALI OGLASI

Posojila daje brezobrestno

za odkup dolga in nakup nepremičnin: «Zadruga», Ljubljana, poštni predal 307. Išče poverjenike. 202

Kmečko posestvo,

sestoječe iz hiše, hleva, kozolca, devetih oralov njiv in travnikov in dveh gozdov, se proda za 40.000 Din. Posestvo je ob cesti in oddaljeno od železniške postaje v Sevnici 50 minut ter ima krasno lego. Na njem se rede lahko štiri goveda. Ponudbe sprejema uprava «Domovine» pod: «Posestvo 214».

211

Preklie.

Podpisani preklicujem vse neresnične besede, katere sem govoril o g. Štefanu Rajhu, trgovcu v Razkrižju, pošta Štrigova.

Priznavam, da sem si vesti, govorjene o njem, iz mislil zgolj izlobe.

Zahvaljujem se mu, da je odstopil od tožbe.

Štefan Pintarič,

posestnik, Šafarsko, pošta Štrigova.

SANATORIJ V MARIBORU

Gosposka ulica št. 49

Telefon 2358

astnik in vodja:

primarij dr. Cernič
specijalist za kirurgijo.

Sanatorij je najmoderneje urejen za operacije in opremljen z zdravilnimi aparati: višinskim solncem za obsevanje ran, kostnih in sklepnih vnetij; tonizatorjem za elektriziranje po poškodbah in ohlapelosti čreves; diatermijo za električno pregrevanje in električno izžiganje; žarnico „hala“ za revmatska in druga boleča vnetja; „entego-cleaner“ jem za notranje črevesne kopeli pri zapekl, napihovanju in za splošni telesni podvig. Dnevna oskrba: prvi razred 120, drugi 80, tretji 60 Din.

Podjetnikova dolžnost je,

da misli, kako cene svojih proizvodov prilagoditi cenam, ki jih odjemalec zmore, in kako dati svojim sodelavcem največjo mogočo plačo. Delujoči na tem principu prodajamo danes obutev skoro za polovico ceneje od lani.

Luflov vložek 5 Din

Rata

Zlica in kljukica 4 Din

99.-

Vrsta 2927-15

Okusni moški polčevlji iz rjavega telečjega boksa z močnim usnjenim podplatom. Udobna oblika dá čevljem posebno eleganco

59.-

Vrsta 2944-00

Sandale ne žulijo niti nog niti žepa. Otroške št. 22-26 39 Din, št. 27-33 49 Din. — Ženske št. 34-38 59 Din. — Moške št. 39-46 69 Din.

49.-

Vrsta 3661-00

Otroški visoki čevlji iz rjavega ali črnega boksa s trpežnim usnjenim podplatom. Isti v raznih kombinacijah za isto ceno.

99.-

Vrsta 0167-00

Čizme iz močnega mastnega usnja z gumijastim podplatom in peto. Za dober material jamčimo. Za delo na polju in za vsak štrpaci.

59.-

Vrsta 1345-03

Enostavni in okusni čevlji iz satena s polvisoko peto. Lahki in udobni. Potrebni za urad in sprehod.

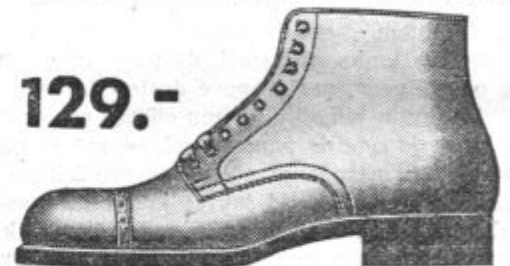
79.-

Vrsta 3945-03

Za vsako uporabo praktičen, močan in udoben čevlji iz boksa, ki je potreben vsaki gospodinj.

129.-

Vrsta 3967-22

Udoben čevlji široke oblike iz močnega boksa z gumijastim podplatom, ki izdrži trikrat toliko časa kakor usnjen podplat.

Pri nas dobite dobre in cenene nogavice: moške 5 Din, otroške 7 Din, ženske 19 Din.

Živinorejcem

Preporočamo zanje jako koristno knjigo

Prva pomoč ponesrečenim živalim.

Napisal jo je živinozdravnik prof. dr. Kern. Okrašena je s 93 zelo poučnimi slikami in ima nasledno vsebino:

Sestava živalskega telesa, zdravlila, kladi, masiranje, drgnjenje, o načinu kako se žival prisili da je mirna, o dviganju padlih ali bolnih živali, o ranah ter kaj je storiti v raznih slučajih nagle obolenosti, kot pri poškodovanju rogov, poškodbi kopa in zakovanju, pri prisku med parklji, opeklini, strelji, zlomu kosti, zvrtju, izčlenjenju, izpadu porodnice in maternice, izpadu danke, vnetju vimena, driski, zaprtju, koliki, napevanju goveda in ovac, pri tuji predmetih v požiralniku, pretresu možgan, solnčarici, nevarnosti zadušitve, zastrupitvi, ozebljenju, postopanju s popkom, mrzlici, omedlevici, kužnih boleznih itd.

Vsak lastnik živali, ki se hoče obvarovati škode pri ponesrečenih živalih, bi moral imeti to knjigo. Knjiga, ki velja s poštnino vred Din 36-50, se naroča

v knjigarni Tiskovne zadruga v Ljubljani
Selenburgova ulica št. 3

Noga je noga.

Bolnik na operacijski mizi, obrnjen k asistentu: »Ali ne vidite, da mi hoče gospod profesor odrezati zdravo nogo.«

Asistent: »Vidim, toda molčite za božjo voljo, zakaj to je slaven učenjak in vaša opazka ga utegne hudo razžaliti.«

Dober tek

vam želimo, toda ako vam želodec ne bi bil kdaj v redu, ako vaša prebava ne bi bila taka, kakršna mora biti, ako imate občutek prenapoljenosti v želodcu, tedaj... nekoliko Elsa-pilul in nekaj Elsa-švedskih kapljic. To pomaga, izborna prija in kaj naglo se zopet počutite ugodno! Danes ve že vsakdo, da sta zdravje vsega telesa, življenjska in delovna sposobnost odvisna od zdravja prebavnih organov: želodca in črevesja. Često se pojavijo bolečine v glavi, pomanjkanje teka, vzpehavanje, občutek odvratnosti do jedi, večno nerazpoloženje in zlasti neurejena stolica, kar vse so znaki porušenega zdravja prebavnih organov.

Elsa-švedska tinktura (švedske kapljice) s svojim finim aromatičnim okusom izredno ugodno delujejo na želodec, na tek in prebavo. 2 steklenici 50 Din, 4 steklenice 92 Din.

Fellerjeve odvajajoče Elsa-pilule delujejo zanesljivo in naglo, a povsem milo, ne dražijo črevesja in omogočajo lahko stolicu.

6 škatlic 30 Din, 12 škatlic 50 Din z zavojnino in poštnino vred.

Lekarnar EVGEN V. FELLER, Stubica Donja, Elsa-trg 360 (savska banovina).

Odobreno od ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje Sp. br. 509 z dne 24. III. 1932.

KA-LE-FLUID

Detajlna literatura brezplačno. Zahtevajte jo pod naslovom: BEOGRAD, KRALJA MILANA 15, MILOŠ MARKOVIĆ.

Delo

v teh hudih časih lahko vsakdo dobi s tem, da si ustanovi na domu domačo pletarno. Damo vsakomur tekoče delo s tem, da smo mu odjemalci za izgotovljene pletenine, dobavljamo mu prejo in izplačujemo mezde za pletenje, kar izpričujejo mnoge zahvalnice. Pišite še danes za gratisprospekte na trdiko Domača pletarska industrija, oddelek 6. Josip Kališ, Maribor, Trubarjeva ulica št. 2.

DLAKE, CENJENE DAME, na obrazu itd., Vas ženirajo, Vam kvarijo lepoto, eleganco in srmežljivost - »Venera« eliksir Vas reši v nekaj sekundah, brez bolečin in nevarnosti vseh nepotrebnih dlak. Naročite še danes lepo dišeči »Venera«, ne bo Vam žal. - Steklenica 10 Din (predplačilo), po povzetju 18 Din, dve steklenici 28 Din, tri steklenice 38 Din. — Razpošilja ga R. COTIČ, Ljubljana VII (Šiška), Kamniška ulica 10 a.

Najnovije dvokolo z motorčkom 1 1/2 K. S., dvokolesa, šivalni stroji, otroški vozički, vozički za igranje in posamezni deli najceneje. Ceniki franko.

»TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

krepi živčni sistem in jači organizem.

Zvišuje sekretarno delo vseh žlez. Uporablja se pri oslavljenju živcev, izmučenosti in popolni nevrasteniji. Prodaja se v drogerijah in lekarnah.

Odobren od ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje S. br. 5300 z dne 28. marca 1932.